# Expositio beati Gregorij pape super Cantica canticorum.

## Prefatio beati Gregorij pape super Cantica canticoꝝ feliciter incipit. Prologus.

A

Q Uia si ceco si longe a deo
posito cordi sermo diuin⁹
voce ꝓpria: ac voce diui-
na loqueret̃: nõ caperet.
Per quedã enigmata mi
sericorditer monet ⁊ reuo
cat: ⁊ per res notas latenter ei amorẽ reꝝ
non notarũ vel sic insinuat. Per hoc em̃
ꝙ non horret cognitũ: intelligit quoddã
incognitũ. Rebus notis allegorie cõfici-
unt̃: et in sententias diuinas vertunt̃: vt
dũ recognoscimus sensu exteriora: intelle
ctu perueniam⁹ ad interiora. Hinc est ꝙ
in libro hoc qui canticũ canticoꝝ inscribi-
tur: amoris quasi corporei verba ponunt̃:
vt a torpore suo anima: per sermones cõ-
suetos discussa recalescat: ⁊ per ꝟba amo
ris qui infra est: excitet̃ ad amorẽ qui su-
pra est. Nominant̃ em̃ hic oscula: vbera:
gene: femora. Ubi nõ irridenda est sacra
descriptio: sed cõsideranda misericordia
dei. In hoc etiã amplior: quia dũ mẽbra
corporis nomĩat: sic ad amorẽ nos vocat.
B Notemus quidẽ ꝙ̃ mirabiliter: ꝙ̃ mi
sericorditer nobiscũ operat̃: qui vt nos ad
amplexus sacri amoris accendat: vsqꝫ ad
turpis amoris nr̃i vbera se inclinat. Sed
vnde se loquẽdo humiliat: inde nos intel
lectu exaltat: qꝛ ex sermonib⁹ huius amo
ris discimus: qua virtute in diuinitatis
amore ferueamus. Hic etiã solerter intuẽ
dũ est: ne cũ exteriora audim⁹: ad exterio-
ra sentienda remaneam⁹: ⁊ machina que
ponit̃ vt leuet: ip̃a magis opprimat: ⁊ ag
grauet. Debemus in verbis exterioribus
corporeis quicꝙ̃ interius est querere: et
loquẽtes de his extra corpus fieri debe-
mus: ad nuptias sponsi ⁊ sponse cũ intel-
lectu charitatis: id est cũ veste nuptiali ve
nire: ne si ista careamus: ab hoc cõuiuio
in exteriores tenebras. i. in cecitate igno
rantie repellamur. Debemus per verba
passiõis transire ad virtutẽ impassibilita-
tis. Littera em̃ occidit: spiritus viuificat.
Sicut em̃ palea frumentũ: sic ⁊ littera te-
git spiritũ. Sed quia iumentoꝝ est pale-
is: hominũ frumentis vesci: qui humana
ratiõe vtit̃ paleas obijciat: frumẽta spiri-
tus edere disponat. Humane cõuersatio-
nis verba audiẽtes: quasi extra humanita
tẽ esse debem⁹: ne si humaniter que dũ au
diuim⁹ capiam⁹: nihil diuinit̃ de his sen
tire possum⁹. Qui em̃ deum sequit̃ imita
ri debet quottidie resurrectionẽ suã: vt si-
cut tũc nihil passibile habuit in corde: vt
scd̃m interiorẽ hominẽ iam noua creatu-
ra sit: sic iaꝫ quicquid vetustũ sonuerit cal
cet: ⁊ in verbis veteribus solã vini nouita
tis inq̄rat. C Atẽdẽdũ est: ꝙ liber hic
non Canticũ: sed canticorũ canticũ dicit̃:
Tanto est em̃ oĩbus canticis sublimius:
quãto in nuptijs sublimioris festiuitatis
offert̃. Hic notandũ est: quia quãdo vult
timeri dominũ: quãdo vult honorari pa-
trẽ: quãdo amari: sponsum se noĩat dñs.
Attende ordinẽ. Ex timore em̃ honor: ex
honore solet ꝓcedere amor. Nec vacat a
mysterio: ꝙ liber hic ternus ponit̃ in ope
ribus salomonis. Post ꝓuerbia em̃ eccle
siastes: post ecclesiastes canticũ canticoꝝ:
nõ casu: sed plena ratiõe posuit. In ꝓuer
bijs moralis vita exprimit̃: cũ dicit̃: Au-
di fili mi sapientiã. In ecclesiaste natura
lis: vbi finis oĩm ꝯsiderat̃: cum dicit̃: Ua-
nitas vanitatũ ⁊ oĩa vanitas. In canti
co vero canticoꝝ contẽplatiua vita expri-
mit̃: dum in eo ip̃ius domini aduentus ⁊
aspectus desiderat̃ cum sponse voce dici-
tur: Osculet̃ me osculo oris sui. Quia er
go naturalis ad consideratiõẽ nõ perdu
cit̃: nisi prius moralitas teneat̃: recte post
prouerbia ecclesiastes ponit̃. Et quia su-
perna cõtemplatio nõ conspicit̃: nisi plus
hec infra labentia despiciãtur: recte post
ecclesiastes canticũ canticoꝝ ponit̃. Pri-
us quippe est mores cõponere: post modũ
omnia que sunt tanꝙ̃ non sint cõsiderare.
Postea mũda acie superna: ⁊ interna cõ-
spicere. Hos ergo libroꝝ gradus ꝙ̃ quan

dam ad contemplationē dei scalam fecit: vt dum primū in seculo bene gerunt ho=nesta: postmodū etiam honesta seculi despiciant: ad extremū vero dei intima con=spiciant. Sic aūt generaliter ex voce san=cte ecclesie aduentus domini in hoc ope=re prestolat: vt etiā specialiter vnaqueq3 anima ingressum dei ad cor suū tanq̄ adi=tum sponsi in thalamū aspiciat. Itaq3 san=cta ecclesia diu prestolans aduentū domi=ni diu sitiēs fontem vite: quomodo opor=tet videre presentiā sponsi sui: quomodo desideret dicat.

Explicit prologus.

## Expositio beati Gregorij pape super Cantica canticorū feliciter incipit. Capitulū. I

OSculet me osculo oris sui.] Os spō=si inspiratio xpi. Osculum oris: dulcis amor inspirationis. Dicit ergo spōsa de=siderio estuans: ⁊ in amplexū sponsi sui inardescens. Osculet me osculo oris sui. Ac si diceret: Ille quē super oīa immo solū diligo: veniat qui dulcedīe sue inspi=ratiōis me tangat: quia cū eius osculum sentio: subita īmitatiōe me derelinquo: ⁊ in eius similitudinē illico liquefacta trās=formor. Fastidit quippe sancta mens om=nia que corpus sentit: ⁊ in illa spiritualia tota trāsmutari cōcupiscit. Et dū ista ob=strepent: in illa fugit: seq3 abscondere ne hec sentiat: appetit. Ideoq3 osculū sponsi querit: quia si illa gratissimi amoris vin=culo hic non trahit. Hec vi sue molestissi=me grauedinis detēta: quomodo se ad il=lum cōferat omnino nō inuenit. Sed pri=us xps anxietatē eius sentiens: amorē di=ligens: votū exaudiens: osculū porrigit: ⁊ ne desiderio lacescat: gustu sue suauitatis lenit: ⁊ dū suam presentiā exhibet: eā ad maius dilectiōis osculū accendit. Unde hec illū sentiens ad eū se cōuertit: ⁊ quem presentē habet: mox gaudens voce muta=ta alloquitur: et dicit:

B Quia meliora sunt vbera tua vino flagrantia vnguētis optimis.] Ubera christi: dilectio dei et proximi. Ex his vberibus sponsam suam lacte pie=tatis nutrit: ⁊ inter temptationū turbines his etiā fouet: ⁊ nutrit: ⁊ vt persistat refi=cit. Quid autē per vinū: nisi cura tempa=lis exprimit? A qua mens secularis cuius=libet inebriat: vt ad inuisibilia cognoscē=da aut ex toto: aut pene insensibilis redda=tur. Sed vbera sponsi vino meliora exi=stunt: quia illud necat: hec nutriūt. Illud oculos mētis turbat: hec acuūt. Et illud apostotare facit etiā sapientes: hec ipos ideotas vtiq3 sapiētissimos faciunt. Que=quot vicibus sponsa cū dilectiōis vberta=te sugit: tot sentētias sapientie in ventrē memorie trahit. Charitas eñ sancta cor pacificat: mentē in temptatiōibus robo=rat: ⁊ vt sedes sapiētie sit anīa iusti: quie=tē tribuit: ⁊ locū preparat. Hec vtiq3 vbe=ra vngentis optimis flagrāt: quia odorē suauitatis per sapientie verba: ⁊ sanctita=tis exempla secū portauit. Quicūq3 enim sancta charitate per gratiā dei se reficit: is spiritualiū donoꝝ ⁊ odorem ⁊ suauita=tem sentit. Quoꝝ bonoꝝ vbertate proxi=mos quosq3 ad interiora gustāda secū tra=hit: ⁊ vt in amorem diuinū conualescāt: istis vberibus nutrit.

C Oleū effusum nomen tuū.] Nomen sponsi xpus est. Sed nomē sponsi quasi oleū effundit: quia quicūq3 nomīe xpiano in veritate censent: charitate san=cta affluūt qua molliunt: ⁊ vt flammas ex=emploꝝ emittant: eadē charitate suffun=dunt. Hac charitate in amorē ipsius xpi vehemētius accendunt: ⁊ ab ipso accipi=unt: quo ei amplius inhereāt quo perfun=dunt. Hinc est quod sequitur.

D Ideo adolescentule dilexerunt te.] Quid eñ per adolescentulas: nisi sancte anime designant: que baptismatis aqua per spiritū sanctum regenerant: ⁊ in nouam xp̄i vitam per nouū testamentū transformant: Que ꝓpter olei effusionem xp̄m diligūt: quia ad gratiam vocate in eo suauitatē vite perpetue inueniunt. Pro cuius suauitatis dilectione: omnes mūdi fastus et diuitias respuunt. Sunt eñ nonnulli qui ita deum diligūt: vt seip̄os contempnāt: in interiora se rapiunt: vt deum inueniāt. Et quia deus in superficie non iacet: meditatiōibus laborant: subtilissime cogitatiōes suas examināt: ⁊ lectionibus vacant: quō deus inueniat omnimodis perquirere nō cessant. Hi profecto odorem vngentorū sentiūt: ⁊ olei infusione se inungūt: quia dum omnem putredinē viciorum abijciunt: ⁊ flores sibi inueniūt: quorū compositiōe suaue olentia deo faciente conficiunt. Qui eiusmodi est desiderio estuat: ⁊ quasi nihil habeat semper maiora exoptat: ⁊ quia sibi virtus non suppetit: in deum inhiās trahi se postulat dicens:

E Trahe me post te: currem⁹ in odore vngentorū tuorum.]

Non currit qui non trahit: quia quem diuina gratia non adiuuat: molestia sue corruptiōis grauatur. Gratia quippe diuina nos preuenit: ⁊ internoꝝ dulcedinē nobis ostendens de exterioribus nos cōpungit: moxq; in illa transiens animus: pre eorū dilectione temporalia vilipēdit. Iste ergo quia trahit currit: quia vinculum amoris libenter sequens: gratie roboratus: amore sine grauedine obstacula oīa transit. Nec mirum: cum vngentorum odorem sequit: ⁊ quia cum spiritualium donorū suauitas sentiat: quid est in hac temporalitate cuius desiderio anima sancta sponsa xp̄i: ne in illa ꝑperet teneatur. Ibi quippe lenitate vngentoꝝ gaudet: ⁊ dum naribus discretōis spirat: charitas sibi suauiter olet. Hinc est: ꝙ a singulari numero ad pluralē transit: quia in dilectiōe dei etiam preceptū: quod de ꝓximi dilectiōe nos ammonet inuēit: quo instructus eructat nobis foras: quod gustauit suauiter intus dicens:

F Introduxit me rex in cellaria sua.]

Quid per huius sponsi: qui rex est cellaria intelligimus: nisi sancte scripture archana que rimamur: nisi sancte cōtemplatiōis mysteria: quoꝝ delicijs si reficimur mox cōualescimus: In illa proculdubio quisq; introducit: oīa temporalia mox cōtempnit: q2 eternis ditatur. Ideo sequit.

G Exultabimus ⁊ letabimur in te: memores vberum tuoruz super vinum.]

Sancta aīa sponsa xp̄i in sponsi sui delicijs exultat: dū corporalia respuit: et in spiritualibus se occultat: eundēq; sponsū delicias suas facit: in cuius respectu mūdana oīa non curat. Sed hec in memoria vberū agit: quia dū recolit quāta charitate xp̄us eam dilexerit: qui sanguīe suo eam moriēs in cruce redemit: ⁊ quottidie eam in sinu ecclesie matris eiusdē sanguinis lacte nutrit: ꝓculdubio magis ac magis in eius dilectiōe intendit. Quod lac bene super vinū dulce esse dicit. Per sanguinez xp̄i misericorditer educamur: qui per legis litteram seuere prius cōstringebamur: per quam dilectionē adimpletur: quod dicit: H Recti diligūt te.]

Soli vtiq; recti xp̄m diligunt: quia quicūq; adhuc per distorta vicioꝝ ex desiderio currūt: dum in rectitudinis lineā semper offendunt: ip̄m iusticie auctorem xp̄m omnino diligere nō possunt. Tūc vero homo vere per viā veritatis incedit: cum et opera virtutū exequitur: ⁊ tamen peccata semper agnoscit. Ideoq; sequit ⁊ dicit:

I Nigra sum sed formosa: filie hierusalē quasi tabernacula cedar: sicut pellis salomonis.]

Nigrā quippe et formosam sancta aīa
sē bene dicit: quia semper et turpitudinē
peccatoꝝ perspicit: et inde illius iusticie
quā in intimis videt: in exterioribus acti
bus secū solerter formā gerit. Que bene
sicut tabernacula cedar nigra: ⁊ sicut pel
lis salomonis formosa dicit: quia inquan
tū tenebras mortalitatis portat: nigredi-
ne corruptiōis sordidat. Cedar eñ tene-
bre interpretat: salomon vero qui xp̄m si
gnificat pacificus dicit: formosam ergo se
sicut pellem salomonis dicit: quia dū san
ctos quosq; qui ad imitationē xp̄i se mor
tificāt imitari nō negligit: eoꝝ vtiq; pul-
chritudini per similitudinē se iungit. Ne
vero proximi in eius nigredinē intenden
tes minus exempla bonoꝝ eius ad imita
tionē diligant: turpitudinis causam satis-
faciens ostendit: dū ab ammiratiōe sua fi-
lias hierusalē repellit dicens:

K Nolite me considerare q̄ fu
sca sim: quia decolorauit me sol.

Per solem xp̄us significat. Sol ergo eā
decolorauit: quia quantūlibet fulgeat ani
ma in cōparatione xp̄i fulgorem amittit.
Sunt quippe nonnulli: qui in hac nocte
mūdi velut stelle hoībus fulgent lumina
ria primis appareāt: sed mox vt iusticie
xp̄i se comparāt: quasi sine luce sunt: qui
bene incōparabiliter prius hoībus luce-
bant. Qualiter vero ad hoc peruenerit:
vt aliquantulū luceret: oñdit, cū subiūgit.

L Filij matris mee pugnaue-
runt contra me: posuerunt mer
cedem in vineis.]

Mater sponse sancta ecclesia: filij matris
sancti apostoli extiterūt. Ante apostoloꝝ
quippe predicationē pene totus mūdus
rebellis extitit: oīs pene aīa idoloꝝ se cul
tibus sordidauit: ⁊ cupiditates scelera-
tas accumulauit. Apostoloꝝ vero predi-
catio superueniēs: ꝯtra oēs verbo pugna
uit: in multis regnū demonū expugnauit
⁊ regnū xp̄i: id est sanctā ecclesiā amplia-
uit. Junctā ergo xp̄o ⁊ sanctificatā congre
gationē apostoli custodē in vineis posue
rūt: quia primos credētes in ecclesias per
mundū vt eas ⁊ congregarent ⁊ custodi-
rēt: dispersērūt. Cuius dispersiōis causa
ostendit dicens:

M Vineā meā nō custodiui.

Quid per vineā singulariter: nisi iudea
designat: que a se fideles expulit: qꝛ custo
diri aspernabat. Predicatiōe quippe ex-
pugnata: ⁊ sponsa xp̄i facta: anima dile-
ctiōe ardet: ⁊ inquirendo eū quem diligit
in intimis se exercet dicens:

N Indica mihi quē diligit ani
ma mea: vbi pascas: vbi cubes
in meridie: ne vagari incipiam
per greges sodaliū tuorum:]

In meridie xp̄us sub vmbra pascit ⁊ cu-
bat: quia in refrigeratiōe spiritussancti si-
bi quasi requiē ⁊ pastū parat. Per meri-
diem quippe ardor vicioꝝ exprimit. Per
vmbrā vero sp̄ualis gratie flatus designa
tur. Meridie ergo feruēte in vmbra xp̄s
requiescit: qꝛ duz in reprobis estus vicio
rū flagrat: ipe sponse sue spiritū refrigerij
tribuit: ⁊ in ea sibi delectabilē locū quie-
tis efficit. Sed hec sibi sponsa indicari de
poscit: qd̄ nulli vnq̄ declarat: nisi ei qui
eiusdē sanctificatricis gratie munus per-
cipit. Quare vero ad hec ꝑcipiēda estuet,
manifestat cum subdit:

Ne vagari incipiam per gre-
ges sodalium tuorum.]

Vere in quo xp̄s non cubat vagat: quia
mens: quā ille suauis ⁊ ponderosus xp̄i
spiritus nō implet: multis cogitatiōibus
dissoluta circumfert. Sed qui sunt sodā-
les xp̄i: per quoruz greges sponsa vagari
pertimescit: nisi falsi xp̄iani: qui aut ob no
minis solius: aut etiā sacramentoꝝ cōmu
nionē fratres xp̄i vocant: qꝛ electis quos
ipse fratres vocauit: in ecclesia cohabitā-
do sociant. Quoꝝ multitudīes bene per
exprobrationē greges appellant: qꝛ dum
quasi irratiōabilia aīalia sine ordine vi
uūt: seductoribus spiritibus ad deuoran-

dum tradunt. Per hmōi greges vagat: quisquis ab intimo desiderio expulsus reproboꝝ stultitiā per similes cupiditates imitat. Hos quippe electi cū moleste patiant: per eoꝝ persecutionē ꝓbati: mūdiores ad eterna bona perducunt. Unde amonet spōsa cū sibi per increpationē dr:

**O Si ignoras te o pulchra inter mlieres: egredere ⁊ abi post vestigia gregum.]**

Si ignorat se sponsa egrediat ⁊ abeat: qꝛ quisqꝫ nesciat se in hoc positū: vt tēptatiōes per sufferentiā vincat: a familiaritate xp̄i recedit: qꝛ in bello positus: cū dn̄o pugnare recusat. Sciendū est eniȝ oībus qꝫ in temptatiōibus sumus cōtra aereas potestates pugnare p̄cipimur: qꝛ sine victoria coronari nō possumus. Et si aduersarius deest: nec est quē vincamus: ideo corona deerit: quā non nisi vincētes capiemus. Hoc qui ignorat in bello est: ⁊ quasi in pace exultat: ⁊ eo frequētius vulnerat quo securior est: qꝛ nescit videre quez caueat. Digne em̄ a pugnatoribus secernit: vt vestigia gregū sequat: qꝛ dum prudentes quosqꝫ imitari negligit: necessarios reprobos sequit: quos stulticia brutis animalibus fecit similes.

**P Et pasce hedos: tuos iuxta tabernacula pastorum.]**

Per hedos: immūde cogitatiōes designant: per tabernacula pastoꝝ cōuenticula hereticoꝝ exprimunt. Quia ergo pugnare nescit: iuxta tabernacula pastoꝝ hedos pascit: qꝛ quisquis obsistētibus temptationū gladijs viriliter non resistit: immūdas cogitatiōes quasi hedos lasciuos in corde nutrit: ⁊ efficit ei etiā similis qui a fide recedit. Anima vero que spōsa xp̄i effici cōcupiscit: qualiter se habeat xp̄s eā docet: cū ei per cōparationē ꝓtin⁹ dicit:

**O Equitatui meo in currib⁹ pharaonis: assimulaui te amica mea.]** Scimus: qꝛ equitatus israelitic⁹ currus pharaonis fugiēs in mari dimersus dereliquit: nec tn̄ stati terrā repromissionis intrauit: sed prius multas tēptationes in heremo. xl. annos sustinuit: mltos reges multis laborib⁹ expugnauit. Et sic tandē qd̄ ꝓmissuȝ sibi fuerat: laboriose acquisitū suscepit. Hic sancta aīa sponsi amica filijs efficit: que prius in baptismo oīa pctā sua extincta: quasi pharaōis exercitū reliquit. Et post dū inter hui⁹ mūdi hītatores malignos vȝ spūs viuit: īminentia vicia quasi greges alienos ꝓsternit: sic tādē ad beatā terrā in qua cū spōso delectet peruenit. Cui bene dicit quod subdit.

**R Pulchre sunt gene tue sicut turturis.]** Turtur postqꝫ parē suū perdiderit semel: nūqꝫ alteri se iūgit: sed semꝑ solitarie habitās in gemitu perseuerat: qꝛ quē diligebat nō inueniēs querit. Sic sācta aīa queqꝫ dū a spōso suo absens est: ab eius amore nō recedit: in ei⁹ desideriū sꝑ anhelat ⁊ gemit: ⁊ dū illuȝ quē valde diligit nō inuenit: quia ab omi alieno amore se retrahit: quasi in genaꝝ verecūdia castitatē cordis ipso habitu ⁊ actu exteriorī ostendit. Sequit.

**Collum tuū sicut monilia.]**

Per collū sponse p̄dicatores sancte ecclesie designant. In monilib⁹ gēme in auro ponunt: per aurū quippe sapīa: per lapides opa exprimunt. Collū ergo sponse sicut monilia existit: qꝛ quilibet rect⁹ ecclesie predicator ⁊ sapiētia interius se induit ⁊ opera exterius exercet: que in sapientia videt. Cui ⁊ adhuc subdit.

**S Murenulas aureas faciem⁹ tibi vermiculatas argento.]**

Murenulis monilia collo ligant: qꝛ ⁊ sapiētia ⁊ religio a scripturis sanctis predicatoribus adiungit. Per murenulas em̄ sancta scriptura intelligit: que bene auro ⁊ argēto vermiculate dicūt: qꝛ ⁊ sapiētia predicatiōe per mundū audit. Sicut em̄ per aurū sapīa: sic per argentū sctā p̄dicatio demonstrat. His verbis sponsi spōsa respōdet: ⁊ per corpeas verū spēs amorē intimat: quo spūaliter intus ardet dicēs:

t Cũ esset rex in accubitu suo
nardus mea dedit odorẽ suũ.]

Accubitũ suuz rex tunc intrauit: quãdo
dñs noster iesus xp̄us corporaliter celi in
teriora penetrauit. Quo ibi requiescente
nardus sponse odorẽ suũ dedit: quia vir-
tus sancte ecclesie suauẽ famam bonitatis
longe lateq; sparsit. Ad celos enĩ domi-
nus ascendit: ⁊ spiritũ sanctũ suũ super di
scipulos misit. Quo impleti verba salu-
tis mũdo predicarent: ⁊ per sancta opera
boni odoris famã circũquaq; diffunderẽt
Hũc quippe spiritũ in baptismo vnaque
q; fidelis anima recipit: vt per eũ sibi vir-
tutũ confectione vngenta cõponat: ⁊ pro
ximos exempli exhibitiõe quasi vngenti
odore reficiat. Sequitur.

v Fasciculus mirrhe dilectus
meus mihi: inter vbera mea cõ-
morabitur.]

Mortuor̄ corpora mirrha cõdiri solent
ne putrescãt adhibemus: dum mẽbra no
stra in xp̄i exemplũ: per eorundem mortifi
cationẽ a putredine luxurie restringim⁹:
ne dum ea sine cõdimento dimiserimus:
dissoluta putredine escam vermibus eter
nis faciamus. Sed quid est q̄ dilectũ suũ
sponsa: non mirrhã: sed fasciculũ mirrhe
nominat: nisi dũ sancta mens xp̄i vitã ex
omni parte cõsiderat: contra om̃ia vicia
ex eius imitatiõe repugnãtes virtutes cõ
gregat. Ex quibus sibi fasciculũ mirrhe
aptat: quo carnis sue putredinẽ sempiter
nã abstergat. Qui inter vbera cõmorari
dicit̃: quia in dilectiõe dei ⁊ proximi ha-
bitatio xp̄i edificatur. Sancta quippe ani
ma dum deum sic diligit: vt proximũ non
cõtempnat: ⁊ proximi amorẽ sic exequit̃:
vt diuinũ non minuat: proculdubio vbe-
ra in pectore sibi locat: quibus xp̄m am-
plectens ip̄m nutriat. Quasi enĩ vberib⁹
xp̄us nutritus roborat̃: dum hac gemina
dilectiõe vt fortius inhereat: delectatur.
De quo ⁊ adhuc dicitr.

x Botrus cypri dilectus meus
mihi: in vineis engadi.]

Cyprus insula est: in qua vberiores vi-
nee q̄ alibi nascũt̃. Per cyprũ ergo eccle
sia vniuersalis designat̃: que multas vi-
neas nutrit: dũ in multas ecclesias diuisa
vinũ quod letificat cor hominis: gignit.
Engadi interpretat̃ fons hedi. Hedus au
tẽ antiq̄tus p̄ peccatis ĩmolabat̃. Quid
ergo per fontẽ hedi: nisi baptismus xp̄i fi
gurat̃? In quo dum corpus mergit̃: anĩa
abluit̃: ⁊ per illius fidem qui p̄ peccatori
bus mortẽ pertulit: anima humana a pec
catis om̃ibus mũdari se credit. Cui mox
dilectus respondet:

y Ecce tu pulcra es amica mea
ecce tu pulcra oculi tui colũbar̄

Bis pulchrã sponsam suã vocat: quia
cui dilectionẽ dei ⁊ proximi donat: gemi-
nam pulchritudinẽ ei inserit: quã dilecta
tur: ⁊ quã laudat. Cuius oculi bene colũ
barũ esse perhibent̃: quia dum in tempo-
ralibus genuit: ⁊ ad eterna desideria rapi
tur: in simplicitate sensus suos custodit: ⁊
carnales cõcupiscentias detestat̃. Colũ-
ba quippe in amore p̄ cantu genuit. Et
bene sancta anima columbe comparat̃: q̄z
dum reprobi quiq; in amore mũdi garri-
unt ⁊ letant̃: mens electa in celesti deside
rio atterit̃: quia timet ne amittat quodq;
diligit: differat̃. Possunt etiã per oculos
columbarũ: ecclesiarũ predicatores intel-
ligi: qui simplicitatẽ quam predicãt: ser-
uant: ⁊ visibilia cõtempnentes: ad eterna
cũ magnis gemitibus anhelant. Sequi-
tur vox sponse dicentis:

z Ecce tu pulcher es dilecte
mi ⁊ decorus.]

Pulcher ⁊ decorus dilect⁹ dicit̃: q̄z ⁊ in
diuinitate ⁊ in hũatate om̃i amanti se mẽ
ti sine macula reprehẽsiõis aspicit̃. Quẽ
dum sponsa pleno desiderio sequit̃ omnũ
mũdi perturbationũ obliuiscit̃: ⁊ dum in
eius pace quiescit: magis ac magis deco-
ratur. Inde sequitur:

aa Lectulus noster floridus.]

Quid per lectulũ sponse: nisi ocij quietẽ intelligimus? Mens eñi que sponsum suum singulariter amat xp̃m: inquantũ potest ab om̃ibus sollicitudinibus mũdi vacat: virtutes quibus sponso suo placeat: intus accumulat. Que dum om̃ia que tẽporalia sunt cõtempnit. Lectũ sibi cũ spõso in pace victorie facit: vbi quo quietius pausat: eo amplius flores inuenit: quibꝰ se decorã sponso ostendat. Sequitur:

bb Tigna domoꝝ nostrarũ cedrina: laquearia cypressina.]

Per domos plures ecclesias intelligimus: per tigna cedrina predicatores designamꝰ: per laquearia cypressina ip̃os populos figuramus. Tigna eñi tectũ sustentant: laquearia vero domũ implent ꝛ ornant. Sic in sancta ecclesia predicatores boni scripturã diuinã in corde ꝛ ore portant: quã fidelibus expandentes predicãte: vt dum ecclesia predicatione celesti instruitur munimen accipiat: quo ab ymbribus temptationũ protegatur. Cedrus autẽ ꝛ cypressus imputribilia ligna esse perhibentur. Quibus bene om̃es electi figurantur: quia dũ temporalia nullo desiderio sectantur: eterni fiunt eo q mente in eterna figuntur. Respondet sponsus ꝛ dicit:

## Capitulũ II A

Ego flos campi: ꝛ lilium conuallium.]

Bene florẽ xp̃us se nominat: qui dum spinas peccatoꝝ exterminat: mẽtem sponsi ꝛ pulchritudine sue iusticie exornat: ꝛ naribus cordis dũ celeste desideriũ applicat: interiora an̄ie quasi odore refocillat. Quia sequitur adhuc ꝛ dicit:

B Sicut liliũ inter spinas: sic amica mea inter filias.]

Bene sicut liliũ inter spinas: sponsa inter filias esse perhibetur: quia cũ multi sint in ecclesia: qui solis verbis xp̃m cõfitentur: operibus vero nihil: nisi humanas sollicitudines sectantur: sola illa anima in lilij dignitatẽ computatur: que dũ a mortalitatis radice ad celestẽ pulchritudinẽ assurgit: ꝛ mũdicie candorẽ corde ꝛ corpore sibiip̃i custodit: ꝛ proximos quosq bone opinionis odore reficit. Sed quia sponsus sponsam suã laude dignã habuit: ip̃a iaz ex debito laudat a q se laudari perspicit ꝛ dicit

Sicut malũ inter ligna siluarũ: ꝛ dilectus meus inter filios.

Ligna siluestria esui hominũ abiles fructus non gignũt. Malus vero quod gignit cõgrue et salubriter homines edũt. Merito ergo per malũ xp̃s: per siluestria vero ligna ceteri homines figurantur: quia in solo xp̃o cibum salutis quotiẽs querimus inuenimus: ꝛ in eius verbis ꝛ exemplis an̄ias nostras fructu suaui et salubri reficimus. Ipse est quippe lignũ vite quã nobis tribuit: ip̃e est qui duz nobis semet ip̃m inspirat: animã pascit. In ceteris vero si quid refocillatiõis inueniamus: non q̃d illoꝝ: sed quod xp̃i est ab illis sumimꝰ quia quicquid in eis preter deũ est mortiferũ nobis proculdubio inuenimus.

C Sub vmbra illius quem desiderabam sedi.]

Umbra christi protectio spiritussancti. Spiritus quippe sanctus mentem quaz replet obumbrat: quia omnem temptationũ feruorẽ temperat: ꝛ dum aura sue inspiratiõis suauiter mentẽ tangit: quicquid noxij coloris feruebat expellit: ꝛ quã iam forsitan nimius vicioꝝ estus marcidam fecerat: vmbra sanctispiritus protegens recreat: vt dum in eius inspiratiõe sedens pausat: vires colligat: quibus ad eternã vitam robustius currat. Sequitur.

D Et fructus eius dulcis gutturi meo.]

Arbor quippe fructifera ip̃e xp̃us in corde nostro plantatus per fidẽ existit. Quã si mens digne ꝛ instanter excolit: fructus nimirũ interius pulchros ꝛ vtiles gignit Quos dum mens capiens: auide comedit: omnes mũdi voluptates pre eius dulcedine postponit. Dulce enim est valde

sibi celestia cogitare: in eternitate oculuz intimū figere: vt aliquando in fletibus etiam mens accensa compungat; vt inter lachrymas subleuata: angelorū cibo ipa videlicet sponsa quāto dulcius: tanto auidius pascat. Inde est qđ sequit.

E Introduxit me rex in cellam vinariam: ordinauit in me charitatem.]

Quid enim per cellam vinariā congruentius: ꝙ ipsam archanam eternitatis cōtemplationē accipimus? In hac eternitate angeli sancti vino sapientie inebriant: dum ipm deum facie ad faciem videntes oīmi voluptate spirituali saciantur. Hanc sancta mens si a sponso introducat: post positis oībus temporalibus intrat: in qua ex illis angelicis delitijs quantū sibi concedit gustat. Et qz adhuc si in corpore corruptibili detinetur: et si perfecte nō sanat: tamen ex illo minimo qđ cursim sumit considerat: quantū debeat amare qđ amat. Potest tamen per cellā vinariam scriptura diuina figurari. Per hāc quippe in spōsa charitas ordinat: quia in eius doctrina manifeste discit qualiter deus ⁊ proximus ordinate diligant. Hac charitate percussa sequit ⁊ dicit:

F Fulcite me floribus: stipate me malis: quia amore langueo.

Per flores teneri quiqꝫ ⁊ incipientes: per mala vero perfecti fideles designant Sponsa quippe: quia amore languet fulciri se floribus: et stipari malis appetit: quia dum se eternitatis desiderio afficit: dum qualieer illuc perueniat: tota anxietate perquirit. Sed quia peruentionem dū in carne viuit: omino nō inuenit: fatigata in desiderio suo requescit: ⁊ in hoc solo gaudz: si circa se ꝓspicit: vel q̃bus ipa ꝓficit: vel in quoꝝ profecti ōe ꝯsolationē de languore suo perspicere possit Quibꝰ de sponso suo subsequēter hec dicit.

G Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera illiꝰ amplexabit me.]

Per leuam sponsi vita presens: per dexteram vero vita eterna designatur. Per caput autem sponse mēs que anime principatur assumitur. Sed leua spōsi sub capite spōse esse dicitur: ⁊ dextera eius amplexatur eam: quia vitā temporalem sub mente sua semper ponit: vitam vero eternam: vt omnimodis amplexetur concupiscit. Hec quippe: que videt magnanimiter mente sublimi conculcat: officijs celestibus se occupat: Hec necessitate tolerat ad illa sūmo desiderio q̃si brachio dextera sponsi astricta suspirat. In que cum aliquantulum intrat delectabiliter quiescit: cuius quietis dilectione mundanos tumultus omnino fastidit. Sic quiescentem vtiqꝫ sponsus amplius diligit: ⁊ ab eius excitatione improbos quosqꝫ repellit: dicens:

H Adiuro vos filie hierusalem per capreas ceruosqꝫ camporū: vt non suscitetis neqꝫ euigilare faciatis dilectā donec ipsa velit.

Cerui capree mūda animalia in lege esse perhibentur. Quid ergo per ceruo et capreas: nisi fidem: spem: ⁊ charitatem accipimus. Quas dum nobis mundas seruamus: per easdem altos mentes contemplatiōis ascendimus. Sancta autem anima sponsa xp̄i a cunctis mūdi perturbatiōibus quiescere appetit: in sinu sponsi sopitis: terren s cupiditatibus dormire saneto ocio cōcupiscit. Ita vt etiam necessaria colloquia aliquando fastidiat: soliusqꝫ sponsi collocutione quanto quietius: tanto serenius hylarescat. Sed hanc dormientem carnales qui sunt in ecclesia nonnunquā importune excitant: negocijs mundi eam implicare desiderant: quia eius vitam inutilem existimant: dum ab eorum curis eam se abstinentem considerant. Hi tales satis congrue non filij: sed filie nominantur: quia dum effeminatos mores nutriunt: virili dignitate amissa: quales interius habeantur: exterius nomine femineo designantur. Hi dilectam

suscitare sub adiurationis pondere prohibentur: ne videlicet mentem: que ad vacandum deo se accingit: solis spiritualibus studijs inherere concupiscit. importunis sollicitudinibus inquietent: ⁊ tenebris curarum terrenarum oculum cordis eius obnubilent. Et tamen non ei omnis cura proximi interdicitur: sed quando suscitari debeat eius voluntati relinquitur: quia profecto omni: perfecte anime discernendum est: ⁊ quando celesti contemplationi studeat: ⁊ quando proximorum vtilitatibus inseruiat. Hanc vacandi deo licentiam libentissime sponsa suscipit: statimqꝫ verbum sponsi amplectit̃ ⁊ dicit:

**I Vox dilecti mei.]**

Ac si diceret: Hanc vocem dilecti mei sponsi esse recognosco: hanc ab eius ore semper audire desidero: quia in hoc video quantum me diligat: cum me ab amplexibus eius desiderabilius impediri prohibeat. Ad hos amplexus qualiter peruenerit: subito narrat dicens:

**K Ecce iste venit saliẽs in mõtibus transiliens colles.]**

Ad amplexus sponse sue christus venire disponens: humanitatem nostram dignanter assumpsit: ad quod mysterium peragendum: quasi saliens in montibus venit: quia quedam opera inter homĩes ostendit: que valde sublimia sunt: ⁊ super homines esse perspiciens: humanum genus ammirari potuit: sed attingere nequiuit. Cum enim de virgine natus est: q̃ vagientem ad adorandum pastores angelus ammonuit: magos stella perduxit ꝙ pendens in cruce qua hora voluit spiritum emisit: ꝙ mortuos tercia die seipm suscitauit: ꝙ celum ingressus spiritũsanctũ quibus sibi placuit: donauit. Hec faciens: quasi in mõtibus ambulauit: quo euꝫ nulla creatura assequi valuit. In his nimirum operibus colles trãsiliuit: quia sanctos omnes quantũcunqꝫ excreuerũt: potentia sue operatiõis transcendit. De quo ⁊ sequitur.

**L Similis est dilectus meus capree hinnuloqꝫ ceruorum.]**

Similis capree bene esse dicitur: quia ex synagoga carnem traxit: que per capream ostenditur. Et quia ex antiquorum sanctorum stirpe progenitus est: quasi hinnulus ceruorum: recte esse perhibetur. Sequitur.

**M En ipse stat post parietem nostrum: aspiciẽs per fenestras prospiciens per cancellos.]**

Quasi post parietem nostrum xp̃us incarnatꝰ stetit: quia in humanitate assumpta diuinitas latuit. Et quia eius immẽsitatem si ostenderet: infirmitas humana ferre non posset: carnis obstaculum obiecit: ⁊ quicquid magni inter homines operatus est: quasi post parietem latitans fecit. Per fenestras autem ⁊ cancellos qui aspicit: partim videtur: partim vero se abscondit. Sic et dominus Jesus christus dum et miracula per diuinitatis potentiam fecit: ⁊ abiecta per carnis infirmitatẽ pertulit: quasi per fenestram ⁊ cancellos prospexit: quia in alio latens: in alio quis esset apparuit. Incarnatus itaqꝫ ecclesie sue: vel vnicuiqꝫ perfecte anime loquitur: et ad eternam exhortatur patriam dicens:

**N Surge propera columba mea: amica mea: formosa mea: et veni.]**

Propter fidem christus sponsam suam amicam vocat. Columbam propter simplicitatem: formosam propter operationem: quia enim sine fide deo placere non possumus: bene per fidẽ amici vocamur: quia dum fide celestia appetimus: abiectis terrenis deo adheremꝰ. Colũba vero bene anima propter simplicitatem dicitur: quia anima deuota: dum simplicem dum cordis simplicitate perscrutatur: nequaquã mundi ineptam leticiam dissoluta sectatur. Sed semper ad eterna festinans: colũbe gemituꝫ diligendo imitat̃:

Propter operationē anima formosa recte appellat̄: quia dum preterite vite peccata per bona opera redimit: quasi antiquā turpitudinē assumpta forma meliori ante sponsi oculos abscondit. Hanc itaq̧ hortat̄ sponsus: vt surgat ⁊ veniat: quia dignū est: vt quicūq̧ ad amorem xp̄i properat: carnis torporē quantū potest abijciat: ⁊ se ad eterna cōsequēda celeriter accingat. Sed quia vt ad celestia festinem⁹ per exhibitionē noui testamenti a deo accepimus. Ideo recte sequit̄:

O Jam hiems trāsijt: hymber abijt ⁊ recessit: flores apparuerunt in terra nostra.]

Quid per hiemē: nisi legis austeritas intelligenda est? Que dū in carnalibus sacrificijs populū antiquū detinuit: ad appetenda spiritualia ⁊ celestia obseruatores suos non audiuit. Possumus etiam per hiemē vitaz presentē intelligere: que dum nos assiduis temptatiōibus impetit quasi ymbribus importunis ad sequendū xp̄m torpore compellit. Sed iam sponsa surgat: quia hiems transijt: quoniā quanto magis dies vltimus instat: presens vita recedit: ⁊ quo amplius tempus ad terminū ducit̄: eo citius currendū est: ne electa anima oblatis sibi muneribus eternis priuet̄. Transijt enim dicit̄: quia in proximo transitura esse nō dubitat̄. Sequit̄.

P Flores apparuerūt in terra: tempus putationis aduenit.]

Flores apparuisse in terra dicunt̄: quia sancte anime in celo recipiunt̄. Et quia in hac vita quāuis hiems fuerit: nō torpuerunt: mox vt recesserunt in terra viuentiū gloriose floruerūt. Bene sequit̄ cū dicit:

Q Tempus putatiōis aduenit.] Quia quo amplior electoꝝ numerus in celo congregat̄: eo celerius reprobi ab ecclesia: tanq̄ sacramenta inutilia amputant̄: vt ⁊ mundus citius finiatur. Sequitur.

R Vox turturis audita est in terra nostra.]

Quid per turturē: nisi ecclesia? Quid per terram sponsi: nisi vita illa beata designat̄? Sed vox turturis in terra sponsi audita esse dicit̄: quia dum ꝓ desiderio suo sancta ecclesia deprecat̄: a xp̄o in celo clementissime audit̄. De quo recte subdit̄.

S Ficus ꝓtulit grossos suos.]

Quia sancta ecclesia martyres suos ad eternā patriam premisit. Post quos:

T Vinee florentes odorem dederunt.] Quia per vniuersum mundū exempla bonoꝝ operum exercuerūt. Vinee vtiq̧ flores producūt: cum singule ecclesie animas infideles ad fidei nouitatē per baptismū educūt. Sed flores ip̄i odorem proferūt cum credentes anime exempla bona per suauem opinionē sibijnuicē ⁊ alijs aspergunt. Sed quia xp̄us vtroq̧ modo exhortatiōis nos trahit: vt videlicet ⁊ preceptis nos āmoneat: ⁊ exemplis sanctorum nos erigat. Idcirco sponse sue prius vt surgeret ammonēdo precepit: et deinde exemplū sanctoꝝ ad cognitionem adduxit: ⁊ post exemploꝝ exhibitionē iterum se ad precepti cōmonitionem cōuertit dicens:

V Surge amica mea: soror mea: ⁊ veni columba mea in foraminibus petre in cauerna maceri͏e.] Surgit anima cū a peccati perpetratiōe se erigit. Venit cū per bona opera desiderij sancti passib⁹ sanctis ad celestia tendit. Sancta etenī mens cum preterite vite turpitudines ꝯspicit: cū peccata sua enumerat que fecit: mox secū in consciencia erubescit: ⁊ quecūq̧ in mundo dilexerat: ad odiū sibi transferens fletibus se punit: ⁊ ip̄a penitentia facta robustior ab omni inquinatiōe etiā exilit: ⁊ ab omī torpore negligētie se excutit: vt iā infimis cogitatiōibus nō iaceat: sed ad appetēda inuisibilia per sancta desideria se extēdat. Hec itaq̧ mens surgit ⁊ venit: q̄z ⁊ a torporis infirmitate per cōpunctionē se erigit: ⁊ in

sanctis studijs se exercēs: ad eterna pedi
bus amoris currit. Per foramina autē pe
tre vulnera manuū xp̄i in cruce pendētis
libēter intellexerim. Cauernā vero mace
rie vulnus lateris qđ lācea factū est: eodē
sensu dixerim. Et bene colūba in forami-
nibus petre: ⁊ in cauerna macerie esse di
cit: quia dum in crucis recordatiōe patiē
tiam xp̄i imitat: dum ip̄a vulnera propter
exemplū ad memoriā reducit: quasi colū-
ba in foraminibus petre: sic simplex ani-
ma in vulneribus nutrimentū quo cōua-
lescat: inuenit. Possunt tamē per forami
na petre incarnatiōis xp̄i sacramēta signa
ri: ⁊ per cauernā macerie ip̄a protectio an
gelice custodie figurari. In qua custodia
cū anima ponit: bene ei a sponso dicit:

x **Ostende mihi faciē tuam: so
net vox tua in auribus meis.**] Quid em̄
per faciem: nisi fidem qua a deo cognosci-
mur: accipimꝰ? Et quid per vocē: nisi pre
dicationē intelligimus? Sed precipit spō
sus: vt ei sponsa faciē suam ostēdat: quia
quicūq₃ se fidem dicit habere: necesse est:
vt bonis operibus se exerceat: vt in operi
bus exterioribus fides interior innotescat
Sed ⁊ opera: necesse est vt vox predica-
tionis sequat: quia quicūq₃ in sanctis ope
ribus perfecte se dilatat: cōsequens est vt
ad eandem facienda proximos quosq₃ ex-
hortetur. Ideo sequitur:

y **Vox enim tua dulcis: ⁊ faci-
es tua decora.**] Tūc enim ⁊ vox placet: ⁊
facies decorat: qñ ⁊ op̄a predicatio sequi
tur: ⁊ rursum predicationē bona opera co
mitant: huiusmōi predicatoribus conse-
quenter dicitur:

z **Capite nobis vulpes paruu
las: que demoliunt vineas.**] Per vul-
pes heretici: per vineas singule ecclesie
designant. Sed vulpes vineas demoliū
tur: quia per hereticos ecclesie a recte fi-
dei viriditate exsiccant. Que bene paruu
le dicunt: quia quāuis contra veritatē in-
tus superbiāt: exterius in verbis tamen
humilitatē per simulationē secrant. Que
tūc a sanctis p̄dicatoribus capiūtur: quā-
do instante altricatiōe sententijs verita-
tis cōuincunt. Predicatores quippe san
cti aliquādo canes per similitudinē dicū-
tur: quia predicatiōibus assiduis quasi la
tratibus importunis: aduersarios quosq₃
a grege ouiū arcere nitunt. Isti canes vul
pes xp̄i capiūt: quia ducem suū dum fide
liter diligūt: pro eius amore laborātes:
tergiuersantes hereticos ab inuolutiōibꝰ
questionū: quasi a tenebrosis caueis ad lu
cem veritatis educūt. Qualiter vulpiū
demolitio timeat: manifestat cū dicit:

aa **Iam vinea nostra floruit.**]
Vinea quippe floruit: quia sancta ecclesia
per baptismū filios ad dei nouā conuersa
tionē perduxit. Quibus timendū est: ne
ab hereticis deprauent: quia dū quisq₃ fi-
deles innouitatē christi regenerant: quo
quisq₃ tenerior est: eo citius ad puritatē
seducit. Floribus om̄ino timendū est ne
pereāt: quia dum adhuc quisq₃ ad perfe-
ctionē per exercitiū diuturnū non conua-
luit: facile si a dente venenoso mordet ab
hoc quod nactus fuerat: euanescit. Per-
fecta em̄ queq₃ an̄ia in quo se iam diu ex-
ercuit: facile nō amittit: qui a quo frequē
tius palato intimo q̄ dulcis sit dominus
gustauit: eo constantius sponsi rectitudi-
nē tenet: ⁊ distorta fastidit. Que ꝓsequi-
tur conueniēter: ⁊ dicit:

bb **Dilectus meus mihi ⁊ ego
illi.**] Ac si diceret: Dilecti mei amicitiā
constāter teneo: quia eius constantē beni
uolentiā erga me sentio: quia dū eius fa-
miliaritatē benignā habeo: durū est quod
ei aduersum inimicos latrātes audio: et
dum in eius assiduitate qualis sit video:
si quid erroris proferūtur aduersarij a ve
ritate q̄ in eius visione cognoui nō rece-
do. De quo bene sequitur:

cc **Qui pascitur inter lilia: do-
nec aspiret dies: ⁊ inclinentur vmbre.**]
Quid per lilia: nisi mūde anime designā
tur? Que dū castitatis candorē retinent:
per bone fame opinionē ꝓximis quibus-

cꝫ suauiter olent. Inter lilia sponsus ergo pascit: quia proculdubio animarũ castitate delectat: que ⁊ in se mundiciã carnis conseruãt: ⁊ per nitidas cogitationes corã eo placẽt: ⁊ extra ꝓximis quasi odoris suauitatẽ donant. Dies vero aspirabit: ⁊ vmbre inclinabuut: quãdo vita eterna apparebit: ⁊ presens vita finietur. Hic quippe nox est ibi dies erit: quia hic in visione veritatis caligamus: vbi deus ipse tota veritas mẽtibus elucebat. Ad hanc prorsus diẽ sancte anime enitunt: vt perueniant propter hãc iusticiã illibatum: inquantũ possunt conseruãt: ⁊ quia sine xp̃o nihil possunt eius auxiliũ inuocant: eius familiaritatẽ desiderant. Quarũ dũ mentem cõsiderat: prope est benignus ⁊ adiuuat: ⁊ quo amplius proficiũt: familiarius semper amat: donec finitis tenebris mundi ad vite eterne lucez perfectas educat. Quã lucem quia valde desiderãt: eancꝫ cum dñs ad iudiciũ venerit: videndã esse putant. Idcirco cũ desiderio dicũt:

dd Reuertere: similis esto capree: hinnuloqꝫ ceruorũ super montes bethel.]

A nobis dilectus corporaliter tũc abijt: quãdo post resurrectionẽ in celũ ascendit Tunc autẽ reuertet quando in fine mũdi resuscitatis corporibus hominũ omnibꝰ in iudicio manifestabit. Qui vere similis capree ⁊ hinnulo ceruoꝝ apparebit: quia in carne nostra veniens ad iudiciũ omnibus se mõstrabit. Per capreã enim que mundũ est animal: ecclesia designat: que dum in celestibus mẽte habitat: quasi in montibus pascit. Per ceruos autẽ quid aliud ꝙ patres antiqui designant: ex quorũ carne xp̃us natus: quasi hinnulus ceruoꝝ mũdo est presentatus. Bethel autez domus dei interpretat: que bene ecclesia dei dicit: qꝛ in ea minus habitat duz per fidem corda nostra mundant. Super mõtes ergo bethel simul capree hinnulorũ ceruorum apparebit: quia in eadem humanitatis forma ad iudiciũ veniet: quam ab ecclesia sumpsit: quando in hoc mũdo ex patrũ progenie: quasi hinnulus ex ceruis natus fuit. Que vere ⁊ similis capree ⁊ super montes apparebit: quia ex humanitatis quidem similis ecclesie erit: ⁊ tamen super ip̃os summos: qui quasi montes excellunt: in ecclesia sublimior eminebit. Qui dum venire moretur: quia eum semper sancta anima perquirere nititur. Ideo sequitur.

A

## Capitulum. III

In lectulo meo per noctes quesiui quem diligit anima mea.]

Lectulũ sibi sancta anima in nocte facit: dum om̃es perturbatiões mundi fugiẽs: secretum componat in quo requiescit. In hoc lectulo quem diligit: querit: quia dũ ab omnibus sollicitudinibus mundi vacat: in eius inquisitiõe quomodo ad illuz perueniat non quiescit. Notandũ est autem: quia per noctes querit: qui modo in hoc mũdo viuit: ⁊ perfecte tenebras temporalitatis a se non excutit. Quas quo grauiores patitur: eo feruentius queret eum: quo inuento tenebras amplius non patit. Sed quia quẽ querit: nunꝙ perfecte in hoc mũdo inuenit. Ideo subiũgit.

B Quesiui illũ ⁊ nõ inueni.]

Quia vero maximo desiderio estuat: et quicquid tenet ei non sufficit: donec dilectum inueniat: ideo constantiam inquisitionis subiungit dicens:

C Surgam ⁊ circuibo per ciuitatem: per vicos ⁊ plateas: queram quẽ diligit anima mea.]

Quid per ciuitatẽ in hoc loco nisi ecclesiam: quid per vicos ciuitatis: nisi spirituales quoscꝫ accipimus? Qui dum ad celestia toto corde gradiũtur: angustã viam tenent qua ad vitam perducant. Per plateas autem seculares designant: qui dum voluptates suas multas sequũtur latas vias gradiũtur. Surgit ergo sponsa

et ciuitatem circuit: quia perfecta anima que inuisibilia fastidit: om̄es sanctos qui sunt vel fuerūt in ecclesia mente cōspicit: si quid forte in eorum actibus reperire poterit: quod imitando ad sponsi inuentionem aliquando venire possit. Per vicos autē ⁊ plateas querit: quia dum per bonorū imitationē ad dilecti familiares amplexus ꝑuenire satagit: non solū in spūalibꝰ: sed in ip̄is carnalibus aliq̄n inuenit: quod imitari digne possit. Sed postꝙ laborem geminatū inquisitiōis insinuauit: iterū difficultatē inuentiōis subdit dicēs:

D Quesiui illū ⁊ non inueni.]

Sed dum querit ⁊ nō inuenit: ip̄a etiam queritꝛ ⁊ inuenitur. Ideo subditꝛ:

E Inuerūt me vigiles qui custodiunt ciuitatem.]

Quid per vigiles: nisi doctores ecclesie designantꝛ? Quia dum lucrandis animabus ⁊ scriptis ⁊ dictis inuigilant: vbi desiderij aliquantū sentiunt: augmentare ad melius nunꝙ cessant. Hi sponsam querentē inueniūt: quia pium xp̄m inuenire satagentē excipiunt: ⁊ vt citius inueniat: preceptis instruuntꝛ: exemplis accendunt. Quos ille interrogās dixit:

F Num: quem diligit anima mea: vidistis?

Bene eos interrogare dicitꝛ: quia dū eorum scripta vel verba vigilāti studio perscrutatꝛ: tanꝙ presentibus: etiam absentibus animi intentiōe loquēs: quid de xp̄o senserint: suscitatꝛ. Quia vero dum in eos omnino intendit: nunꝙ sponsuz inuenit: consequēter subiungit.

G Paululū cum pertransissem eos inueni quē diligit aīa mea.

Paululū vigiles transit ⁊ dilectū inuenit qꝛ dū eos puros hoīes esse cogitat: ad deitatē mentē erigit: ibiqꝫ sponsū suū supra homines patri equalē cognoscit. Quem tunc inuenisse se dicit cum sanctis laboribus adiuta in eius deitatis claritatē oculum fidei tanꝙ per speculū contemplando aliquantulū figit. Q̄ tantillū quanta auiditate mētis suscipiat: ostendit dicēs:

H Tenui illum nec dimittam: donec introducam illum in domū matris mee: ⁊ in cubiculum genitricis mee.]

Mater sponse synagoga extitit: quia ex ip̄a predicatores habuit: ex quibus verbū veritatis suscepit: per quod in fide regenerata fuit. Tenet ergo sponsum ecclesia donec in domuz matris eum introducat: quia vsqꝫ in finē mūdi ad eius fide|amore non recedit: donec ad fidem iudeos adducat. Nō ꝙ postea recedat: quippe que in exilio diligit: in patria vidēs amplius amabit. Sed de illo tempore dici debuit de quo a quibuslibet ꝓpter obsistentes tēptatiōes dubitari potuit. In domū ergo matris dilectū introducet: quando in fine mūdi ecclesia per predicationē in plebem iudaicā xp̄iana sacramenta immittet. In cubiculū autem quasi in secretiorem partē domus eum introducet: quia ex eadem plebe ita plurimos conuertet: vt omnes mūdi sarcinas abijciant: ⁊ in intimis cogitatiōibus soli deo placere concupiscāt: huiuscemōi homines cubiculum facient sponse: quia dum a se omnes sordes cupiditatis abijcient: quasi secretū locum in mente in quo delectetur component. A quoruz inquietatiōe in eis delectabiliter pausans sponsus improbus probibet iterum dicens:

I Adiuro vos filie hierusalem ne suscitetis neqꝫ euigilare faciatis dilectā donec ip̄a velit.]

In hoc vtiqꝫ ostendit: quia eiusdē perfectiōis quosdā de synagoga post conuersionē inueniet: cuius de ecclesia ꝙ plurimos inuenit: dū in eoꝝ quiete similiter delectatus ab eis inquietatores ꝓhibet: sicut ab ecclesia ꝓhibuit. Introducta ergo ad fidem synagoga ecclesie mentem per opera que videt: cōspicit: ⁊ sublimitatem eius valde ammirans dicit:

K Que est ista que ascēdit per desertū sicut virgula fumi ex aromatibus mirrhe ⁊ thuris : ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij.] In deserto vtiꝫ in,hoc mūdo ecclesia: siue sancta queꝫ anima viuit dū a regno exul: inter bestias demones videlicet degit. Hic eñi et si non omnino a sponso deserit: tamen quia dū in carne est nondū ad certam eius visionē admittit: dum ab eo per exilia ⁊ temptatiōes peregrinat: quia dū adhuc cum eo nō regnat: deseri ab eo sibi videt. Ob hoc semper laborat vt ostendat: vt quem valde diligit: magis ac magis sentiat: quaten⁹ quoniā perfecte eum in deserte non tenet: vel ip̄o eius desiderio se reficiat: vt sic in via roborata: quādoꝫ ad hoc quod diu cōcupiuit perueniat. Sunt quippe nōnulli qui dū oīa inuisibilia fastidiūt: mentem in celestia erigūt. Et quia in infimis nihil quod eis dulcescat conspiciūt: totum cor ad superna mādata conuertūt. Hi ab omnibus malis moribus se exuūt: censum mūdi cū cupiditatibus contempnūt: spe ad inuisibilia tendūt: ⁊ quo ampliori desiderio illis inherent: eo magis ac magis moleste incorruptionē ferunt quā habent. Hi nimirū per desertum ascendūt: quia dum in hoc mūdo inter temptatiōes viuunt: quo amplius dum hic morant: deseri metuūt: fortius ista deserāt: ⁊ ad illa gradiunt: in quibus cū fuerint: nihil amplius qd̄ eos ammoueat: iam timebūt. Bene autē sicut virgula fumi ascendere dicunt: quia ⁊ odorē bone fame: et subtilitatē mentis habere dicunt: non autē quarūlibet rerū fumus iste dicit: sed ex aromatibus mirrhe ⁊ thuris: ⁊ vniuersi pulueris pigmētarij existere declaratur. Mirrha quippe mortuoꝝ corpora condiunt ne putrescāt: thura vero accendunt: vt redoleāt. Per mirrhā ergo carnis mortificatio designatur. Per thus vero orationū mūdicia intelligit. Sancta igit anima dum carnem suam a putredine vicioꝝ mortificat: dum oēs mundi voluptates per continentiā abnegat: quasi mirrham mortuo corpori adhibet: vt post iudiciū a corruptiōe eterna sanū permaneat. Cum vero se ad celestia maiori desiderio accendit: ⁊ a cordis cubiculo oēs superfluas cogitatiōes feruenter abijcit: quasi thuribulū cor suū coram deo facit. In quo dū per dilectionē virtutes cōgregat: quasi carbones in thuribulo coaptat: in quo seip̄am mens in cōspectu dei igne charitatis accendat. Dū feruentes ⁊ mūdas oratiōes ad deū emittit: quasi fumū aromatū ex thuribulo educit: vt coram dilecto suaue redoleat: ⁊ ꝓximos quosꝫ ad eius amorē per bona exempla concitare nō desinat. Sed notandū ꝙ nō ait: vniuersi pigmēti: sed vniuersi pulueris pigmētarij. Pigmenta q̄ppe facimus: qn̄ virtutes cōgregamus in corde. Quando vero ip̄as nostras virtutes per singula queꝫ opera diligētius retractamus : ne quid in operibus nostris incultū remaneat: ne inter virtutes viciū lateat: tūc proculdubio vnguenta virtutuꝫ quasi in puluerē tundimus: vt eo mūdiora sint opera nostra : quo subtilius ea ab oīi subreptione vicioꝝ discernere nō cessamus. Huiuscemodi mentes dilecto suo delectabiles se per eius gratiā faciūt : et dum ab oīi mūdano strepitu se diuidūt locū in quo sponsus requiescat: in seipsis componūt. De qua requie subdit:

L En lectulū salomonis sexaginta fortes ambiūt ex fortissimis, israel.] Salomon quippe pacificus interpretat. Quid ergo per salomonē: nisi xp̄us intelligit: de quo scriptū est. Ipse est pax nostra: qui fecit vtraꝫ vnū. Salomoni ergo lectulū facimus: quādo a mūdi sollicitudinibus oīno cessamus: dū in solo desiderio xp̄i libenter pausamus: eiꝫ vt nobiscū pauset cor ab oīi terrena cupiditate mūdamus. Denarius autē numerus si per senariū numerū multiplicet: nimirū sexaginta complent. Per denariū itaꝫ decalagū legis accipimus. Per senariū autem totū hoc tempus intelligimus: qd̄ sex diebus operatorijs volui videmus. Per sexaginta igit fortes oēs perfectos:

qui fuerunt ante nos in ecciesia intelligimus: qui dū decē precepta legis quo spiritualius eo fortius in sex diebus cōplenerūt: quasi sexagenariū numerū perfecerunt. Hi lectulū salomonis ambiūt: quia mentē sanctam: in qua xp̄us pausat verbis ꝛ exemplis muniūt: quibus ab aditu mentis venientes hostes repellūt: dum ip̄am mentē exemplis sustinent: scriptis erudiunt.



M Hi tenent gladios: ꝛ ad bella doctissimi existunt.]

Quia dum ad verbū dei opere cōplent: quod corde sciūt: magis ac magis semper docti hostem suū demonē: scilicet sapientia ꝛ fortitudine vincūt. Per gladiū em̄ verbū dei designaẗ. Per manus aūt quibus gladios tenent: ip̄a opera figuranẗ. De quibus bene subditur.

N Uniuscuiusqꝫ ensis super femur suum: propter timores nocturnos.

Quid per ensem: nisi rigore cōuersationis? Et quid per femur: nisi carnis appetitus accipimus? Electi ergo quicqꝫ qui iā ad perfectionē vite profecti sunt: semper ensem super femur suū ferunt: quia rigore cōuersationis appetitū carnis assidue frangūt: ne hostis quē in nocte huius mū timent: repente veniēs mollem aditū inueniat: ꝛ per voluptatis molliciē: eo facili⁹ quo voluptuosiores inuenerit: ad grauiora peccata perducat. De laude itaqꝫ salomonis adhuc subdiẗ cum diciẗ:

O Ferculū fecit sibi rex salomon de lignis libani. Columnas eius fecit argēteas: reclinatoriū aureū: ascensum eius purpureū: media charitate ꝯstruit propter filias hierusalē.]

Ligna libani imputribilia esse asseruntur. Ferculū fecit sibi rex salomon de lignis libani: quia scd̄m prescīētie sue gratiam: xp̄s sanctā ecclesiā de ineternū permansuris sanctis cōstrinxit.

P Colunpnas eius fecit argenteas.]

Quia eidem ecclesie predicatores dedit: qui ꝛ vt etiam exemplis sustentarēt: magna iusticie, rectitudine roborauit: et vt predicatiōibus erudirent: nitore eloquij quasi splēdore argenti decorauit.

Q Reclinatoriū argēteū fecit.

Quia dū in cordibus perfectoꝝ resplenduit: eis diuinitatis sue potentiā per contemplationē ostēdit. In qua cōtemplatione duz eis pulchritudinē celestiū gaudiorum mōstrauit: quasi reclinatoriū ex auro eis cōposuit: quia locū in quo se refocillātes requiescāt: apposuit. Quod reclinatoriū bene aureum esse diciẗ: quia melior est sapientia cūctis opibus: ꝛ omnia que desideranẗ ei nō possunt comparari. Ad hoc reclinatoriū multis laboribus perueniẗ: multis tribulatiōibus ascendiẗ. Ita vt si necesse fuerit etiā sanguis effūdi permittaẗ. Ideo ascensus recte purpureus esse diciẗ. Duz em̄ sancti quicqꝫ martyres ꝑpter vitaz eternā corpora sua ad supplicia tradiderūt. Dum flagella eculeos: ignes: gladios: ꝛ alia innumerabilia tormēta patienter pertulerūt: nōne ad reclinatoriū istud ad beatā scꝫ vitam per ascensum purpureum ascenderūt? Sed nos miseri quid agimus? qui in hoc ferculo colūpne argentee nō sumus: quia sanctā ecclesiaz nec exemplis sustētamus: nisi predicatione docemus. In ea reclinatoriū aureū nō habemus: quia terrenis cogitatiōibus inuoluti: ad splendorē sapientie per cōtemplationē non assurgimus: ascensum purpureū nec cognoscimus: quia voluptatibus vacantes: labores ꝛ persecutiōes pro eterna beatitudine ferre recusam⁹. Consolaẗ nos aliquantulū quod de hoc ferculo subditur.

R Media charitate construit: propter filias hierusalem.]

Quid eñ per filias hierusalẽ: nisi cum
non filios sed filias dixerit intelligimus:
nisi nos debiles: q̄ in ecclesia: nõ viri: sed
femine sumus: quia contra vicia fortiter
nõ reluctamus: viriliter resistimus: inuti-
liter subiacemꝰ. Hierusalẽ eñ visio pacis
interpretat᷑: per quã ecclesia q̄ est mater
nostra designat᷑: eo ꝙ assidue pacẽ perpe
tuã contemplat᷑. Si ergo nos in ferculo
regis colũpne argentee non sumus: recli
natoriũ aureũ non habemus. Per ascen-
sum purpureũ ascendere nõ valemus: sal
tem charitatẽ que cõmunis oĩbus ele-
ctis que quasi in medio posita est: tenea-
mus. Per hãc quippe rex salomon nos
in ferculo suo esse cognoscit: quia in eo cũ
columnis argenteis cũ reclinatorio aureo
cũ ascensu purpureo: ꝑpter filias hierusa
lem: etiã media charitate cõstrauit: quia
cũ summis ecclesie mẽbris ad eandẽ spon
si beatitudinẽ peruenimus: si charitatẽ in
defessam obseruamus. Sequit᷑:

**R Egredimini filie sion ⁊ vide
te regem Salomonem in diade-
mate: quo coronauit eum mater
sua in die desponsationis eius:
⁊ in die leticie cordis.]**

Mater xp̄i beata maria esse credit᷑: que
coronauit eũ diademate: q2 humanitatez
nostrã ex ipsa ip̄e assumpsit: sicut in euan-
gelio recitat᷑. Et hoc in die desponsatiõis
eius: ⁊ in die leticie cordis eius factũ esse
dicit᷑: quia quando vnigenitus filius dei
deitatẽ suaz humanitati nostre copulare
voluit: quãdo per bonã voluntatẽ suam
tempore oportuno ecclesiã suam sibi assu
mere placuit: tũc cum charitatis exulta-
tiõe carnem nostrã ex matre virgine suscI
pere voluit. In qua cũ doloribus ꝑ tem-
pore viuẽs: de redemptiõe nostra vehe-
menter exultauit. Sed cũ diadema ꝑ glo
ria assumat᷑: in humanitatis autem susce-
ptione nõ gloria verbi dei: sed humilitas
esse cognoscat᷑: quomodo in humilitate
nostra quasi dyademate coronatus fuisse
dicitur. Sed cuz ip̄a eius incarnatio vere
gloria nostra fuerit: quia membra eius su
mus propter cõmunionẽ corporis dyade
ma membroꝝ bene capitis scriptura pre-
dixit. Hic itaq3: quia a sponsa laudatur: ⁊
ip̄e vicissim sponsã laudare dignat᷑ dicẽs:

Capitulũ IIII A

**Q Uam pulchra es amica
mea: q̃3 pulchra es ⁊ de
cora: oculi tui columba-
rum: absq3 eo quod intrinse-
cus latet.]**

Quia hec superius exposuimus: vt po-
tuimus: nũc eadem repetere propter bre-
uitatẽ seruandã deuitamus. Sed quia ad
iunctũ est absq3 eo quod intrinsecus latet
breuiter videndũ est: quomodo superius
ꝯiungat᷑. Pulchra est ergo spõsa ⁊ oculi
eius columbaꝝ: absq3 eo qd̓ intrinsecꝰ la
tet: q2 valde honestũ est quicquid in exte
rioribus operat᷑: ꝙ simpliciter inter homi
nes conuersat᷑: ꝙ ea que videt temporali
ter cõcupiscere dedignat᷑. Et si quid tamẽ
in hoc mũdo placet: post cõcupiscentias
suas ire detestatur. Sed vehemẽter pul-
chrius ⁊ honestiꝰ est: ꝙ cordis desideriũ
illibatũ retinere conat᷑: ꝙ eterne beatitu-
dinis claritatẽ in mente retinet: ⁊ erecta
contemplat᷑: ꝙ in his que interius videt:
suauiter requiescit: ⁊ mũdat᷑. Sequit᷑.

**B Capilli tui sicut greges ca-
prarũ: que ascenderunt de mon
te galaad.]**

Si per oculos predicatores ecclesie desi
gnant᷑: quia ceteris viam ostendũt: bene
per capillos populi figurant᷑: qui eidem
ecclesie ornatũ tribuũt. Capilli ergo spon
se sicut grex caprarũ esse dicunt᷑: quia po-
puli ecclesie dũ precepta legis ruminãtes
celestia fide contemplant᷑: mũda sunt ani-
malia ⁊ in altis pascunt᷑. Galaad aũt acer
uus testimonij interpretat᷑. Quid autem
per aceruũ testimonij: nisi multitudinẽ

martyrũ intelligimus? quia dum fidem
xp̄i insuperabiliter tenuerũt: eos testimo
niũ veritati etiã per mortẽ suã perhibuis-
se scimus. Grex itaq̄ ille caprarũ de mon-
te galaad ascendit: quia populus ecclesie
eo magis fide se ad eterna suspendit: quo
fortius sanctos martyres eidem fidei testi
moniũ perhibuisse sciuit. Sequit.

C Dentes tui sicut grex tonsa-
rũ: que ascenderũt de lauacro.]

Sicut per oculos predicatores intelli-
gunt: quia per eos ecclesia illuminat simi
liter ⁊ dentes eiusdem possunt dici: quia
per eos infideles consumũtur: ⁊ paruuli
nutriũtur. Dentes quippe sancti predi-
catores vocant: quia dum sanctã scriptu-
ram exponẽdo minoribus fratribus eluci
dant: quasi panẽ paruulis: tanq̄ matres
filijs cõmasticant quo infirmi ad fortiora
cõualescant. Hi nimirũ bene sicut grex tõ
sarũ que ascenderũt de lauachro esse dicũ
tur. quia dum se a peccatis om̄ibus in ba
ptismo ablutos esse recordantur: libenter
onera mũdi deponũt: vt ad celestia conse
quẽda ⁊ predicãda: quo liberius: eo faci-
lius gradiunt. De quo subdit.

D Omnes gemellis fetibus: ⁊
sterilis non est inter illas.

Gemellos fetus om̄es sancti predicato-
res habẽt: quia duz in duobus preceptis
charitatis ceteros homines supereminẽt
geminã dilectionẽ predicãt: ⁊ in eo duos
populos iudaicũ ⁊ gentilem gignere non
cessant. Inter quos nullus est sterilis: q2
profecto predicator nõ est dicendus: si fili
os spirituales gignere ↄtempnit. De qui
bus adhuc subdit:

E Sicut vita coccíea labia tua
⁊ eloquiũ tuum dulce.]

Idem predicatores labia ecclesie dicun
tur: quia nimirz per eos populis precepta
vite loquit. Qui bene sicut vita dicunt:
quia dum fluxas cogitatiões in cordibus
hominũ suis predicatiõibus restringunt:
quasi sparsos crines ne immoderate de-
fluant reprimũt. Sed quid est q̄ nõ tan-
tum vite: sed coccinee comparant: nisi q2
per coccũ flamma charitatis intelligitur?
quia illi ardent ⁊ per eos alij accendunt:
per quos eloquiũ sancte ecclesie dulcora-
tur: quia dum que dicũt faciũt: predicatio
nes suas hominibus quasi sapidas escas
apponũt. Sequitur.

F Sicut fragmen mali pomi:
ita gene tue: absq̄ eo quod intri
secus latet.]

Quod per genas ecclesie: nisi ip̄os pre
dicatores intelligimus? quia dũ in popu
lis: vt eis proficiãt eminent: quasi in facie
ecclesie manifesti apparẽt. Per malũ au-
tem punicum ipsa ecclesia designat: quia
dũ multos populos in vnitate fidei nutrit
quasi multa grana sub vno cortice strigit:
quia dũ grana diuino seruitio ceteris for-
tius affligũt: dum se vt om̄ia mũdana cõ-
tempnũt: dum volũtates suas abnegant:
⁊ vicia sua om̄ino mortificãt: ceteros ex-
tollant: ⁊ seip̄is humiliãt: dum per exem
pla sua ceteros nutriũt quasi fracti ⁊ apti
se cibos offerũt. Sed q̄uis magna sint q̄
extrinsecus apparẽt: maiora tamen in oc-
culto retinent: que diuini oculi soli vidẽt
Ideo subiũctum est. [ Absq̄ eo quod in-
trinsecus latet.] Sequit.

G Sicut turris dauid collum
tuum: que edificatur cum pro-
pugnaculis.]

Collum quippe extendimus: quando
longius ꝓspicere volumus. Propter ali
ud ergo sancti predicatores oculi: ꝓpter
aliud dentes: propter aliud autem gene:
⁊ collum: propter aliud conuenienter vo-
cantur. Bene igitur sicut turris dauid:
collum sancte ecclesie dicitur: quia san-
cti predicatores procul venientes hostes
sancte ecclesie speculantur: et fortiter re-
sistunt: si quid in eo ledere conantur ⁊ li-
bere terrena despicientes: celestia con-
templantur. Collum ergo propter hostiũ
speculationẽ: turris vero dauid propter

fortitudinē ⁊ ꝓpter excelsam celestiū gau
dioꝝ contemplationē. Que turris recte
dauid esse dicit: quia dauid manufortis
interpretat: per quod xp̄us significat: cu-
ius est quicquid forte ⁊ excelsum operat.
De qua subditur.

**H Que edificatur cum propu
gnaculis. Mille clypei pendēt
ex ea omnis armatura fortiū.]**

Cum ꝓpugnaculis turris dauid edifi-
cata dicit: quia sancti predicatores cōtra
aduersarios homīes si necesse sit: miracu
lis armant. Contra vicia autē se clypeis
muniūt: quia ne spiritualibꝰ hostibus suc
cumbāt: virtutibus se defendūt. In qui-
bus omnis armatura fortiū pendet: quia
quisquis hostiū cuneis: fortiter resistere
vult: in eis exempla videt: quibus arma-
tus hostes strennue valet superare. Mil-
le autē hic pro perfectiōe ponitur: quia in
millenario numero oēs numeri perfecte
complent. Sequit.

**I Duo vbera tua sicut duo hin
nuli capree gemelli: qui pascun
tur in lilijs donec aspiret dies et
inclinentur vmbre.]**

Per duo vbera duo p̄dicatoꝝ ordines:
vnus in circūcisione: alius in prepucio de
signant. Qui bene sicut duo vbera hin-
nuli capree dicunt: quia ⁊ filij synagoge
existūt: ⁊ in mōtibus contemplationū pa-
scunt. Gemelli vero ideo dicti sunt: quia
cōcorditer predicāt: ⁊ concorditer sapiūt.
In lilijs vero pascunt: donec aspiret dies
⁊ inclinent vmbre: quia mundiciā infati-
gabiliter sectant: donec in die iudicij pre
mia recipiāt: que in labore noctis assidue
contemplant. Sequit sponsus dicens:

**K Vadam ad montē mirrhe:
⁊ ad collem thuris.]**

Quid per montē mirrhe: nisi fortē alti-
tudinē mortificatiōis in opere? Et quid
per collē thuris intelligimus: nisi altam
humilitatē in oratiōe. Ad montem ergo
mirrhe: ⁊ ad collē thuris sponsus vadit:
quia eos familiariter visitat: q̄s per morti
ficationē vicioꝝ ad alta ꝓficere: ⁊ per mū
das ⁊ humiles oratiōes suauiter redolere
ꝓspicit. His quippe virtutibus sancta ec
clesia: vel vnaqueq; anima mūda efficit:
quia dū per voluptatū mortificationē vici
is reluctat: ⁊ per sanctas oratiōes frequē
ter lachrymis abluit: sordes lauacri spon
so placeat: quia pulchra apparere conat.
Cuius conatū ad effectū sponsus pec gra
tiā suam ducit: opusq; suū in sponsa beni
gne laudat dicit.

**L Tota pulchra es amica mea
⁊ macula non est in te.]**

Cum scriptū sit: Nemo viuit sine pecca-
to: nec infans cuius vita est vnius diei su
per terrā. Quid est q̄ spōsa tota pulchra
esse dicit: in qua macula non habet? Ali-
bi quippe scriptū est. Stelle nō sunt mun
de in cōspectu eius. Et alibi. In multis
offendimus oēs. Et iohānes apostolꝰ
ait: Si dixerimus: quia peccatū nō habe-
mus: veritas in nobis nō est. Et idē. Si
dixerimus: quia peccatū non habemus:
mentimur: ⁊ veritatē non facimus. Sed
dū sancta anima a peccatis quottidianis
se per penitentiā mūdat: dum quottidie
peccata minuta cū lachrymis abluit: ⁊ a
maioribus se obseruat: quāuis frequēter
peccet: per assiduā tamen penitentiā mū-
ditiā suam assidue seruat. Hinc eñ alibi
precipit. Semper sint vestimēta candida
Et illud. Justus autē ex fide viuit. Quā
uis eñ mox vt peccāt: a iusticia deuiet: ta
men dū semper credit in eū qui iustificat
impiū: ⁊ assidue sub eius fide peccata sua
deflet per assiduas ablutiōes iusticiā suā
retinet. Se igitur ita mūdanti sponse cō-
sequenter dicitur:

**M Veni de libano spōsa mea
veni de libano: vēi coronaberis**

Libanus quippe dealbatio interpreta-
tur. Quid ergo per libanū: nisi baptisma
intelligit: in quo sancta ecclesia, aqua ab-
luit: a peccatoꝝ ingredine per spiritū san-

etum quē recipit: ꝛ per xp̄i fidem dealbatur. Unde scriptū est. Asperges me dn̄e ysopo ꝛ mūdabor ꝛc. De libano ergo sancta ecclesia ad coronam venit: quia in xp̄i baptismo fidē precipit sub qua cū xp̄i gratia merek: vt premiū percipere possit. Sz quid est q̄ dicik: Ueni: nisi q̄ in fide ꝛ in spe ꝛ in charitate quicquid operak: subsistik: vt his tribus munita virtutibus robur habeat: per inuia nō lacescat. De fide enim dicik. Fide mūdans corda eoꝝ. Et iterum. Sine fide impossibile est placere deo. De spe autē dicik: Non confundenk om̄es qui sperant in te dn̄e. Cui iterū dicik: Quis est in te sperans: ꝛ derelictus est: De charitate aūt dicik: Charitas operit multitudinē peccatoꝝ. Et iterū. Si distribuero om̄es facultates meas in cibos pauperū: ꝛ si tradidero corpus meū ita vt ardeā: charitatē autem nō habuero: nihil sum. Et iohānes apostolus. Deus charitas est. Potest tamē ꝛ aliter intelligi: q̄ ter dicik: veni. Uenit spōsa sancta ad xp̄m dum in hoc mūdo viuēs: bona que potest operak. Uenit quādo in hora mortis anima videlicet sponsa a carne exuik. Uenit tertio: quādo in iudicij die vltimi carnem resumit: ꝛ cum xp̄o thalamū celestē ingredik. Ibi quippe omniū laborum suoꝝ premia consequik. Ibi iam om̄ino prostratis ꝛ exclusis hostib⁹ gloriose coronak. Ideo ei hic per promissionē dicik:

¶ Coronaberis de capite ammana: de vertice sanir ꝛ hermon: de cubilibus leonum: de montibus pardorum.]

Quid per ammana sanir ꝛ hermon noīa videlicet montiū: nisi potentes hui⁹ seculi intelligunk: Qui quāto ditiores tanto excelsiores ꝛ firmiores apud infirmos esse videnk. Sed de his montibus sancta ecclesia coronak. Quia dum regnū predicat eternū: dum exemplo suo oīa que mūdi sunt vilia esse demōstrat: ipsos etiā potentes ad penitentiā inclinat: ꝛ sibijp̄i ꝓ eoꝝ acquisitione coronā in celestibus parat. Sic quippe fit: vt humiles superbos prosternāt: ꝛ infirmi excelsos inclinent. Ideo scriptū est. Omnis vallis implebik ꝛ omnis mons ꝛ collis humiliabik. Sed quid est q̄ non solū de montibus: sed etiā de capitibus montiū coronāda esse dicik: nisi q̄ impletū videmus: quia iam ip̄e excelsiores persone in xp̄m credūt: ꝛ eius p̄ceptis per ecclesie p̄dicationē obediunk. Reges em̄ ꝛ imperatores xp̄o seruiūt: coronas deponūt: ꝛ per penitentiā in ecclesia veniā petunt. Si itaq̄ per capita mōtiū summas personas intelligimus: bene per cubilia leonū ꝛ montes pardoꝝ: principes quiq̄ ꝛ ministri designank: qui crudelitati deseruiūt: ꝛ dolositatib⁹ suis: quos nō possunt ledere decipiūt. Pardi quippe maculas in cute semper portant. Per quod quos alios q̄ hypocritas vel discordes significank. In illis quippe qui crudelitatē sectank: demones tanq̄ leones cubant. In illi vero quasi pardi montes edificāt: quos dū vicijs suis aliquas virtutes admiscere consentiūt: pro omnibus bonis suis laudis gloriā affectare cōpellūnk. Hi itaq̄ vere pardoꝝ varietatē sectank: qui dum cū virtutibus etiā vicia imitank: in vario corio colōris ꝛ dissimilitudine diuidunk. Sed de cubilibus leonū ꝛ de montibus pardoꝝ ecclesia coronatur: quia dū per eius predicationē ꝛ crudeles ad pietatē: ꝛ hypocrite ad vite humilis vnitatē conuertunk. Pro his om̄ibus premiū percipiet: quod meretur Cui iterum dicitur:

¶ Uulnerasti cor meum soror mea sponsa vulnerasti cor meū: in vno oculoꝝ tuorum: ꝛ in vno crine colli tui.

Per oculos sancte ecclesie predicatores sicut dictū est designank. Per crines vero populi multitudo figurak: per collū autem sancta capitis ꝛ cordis cōiunctio demonstrak: que fides ecclesie intelligitur. Per hāc enim caput ꝛ corpus cōiungunturr: dum xp̄o quisq̄ tenaci⁹ inheret: quo

fidelior in bona conuersatione habet. In
vno ergo oculoꝝ ꝛ in vno crine colli spon
se sponsus vulnerat: quia profecto vsq
ad mortẽ crucis afficit: vt vnitas predica
toꝝ ꝛ plebis in ecclesia confirmet. De cu
ius dilectiõe erga sponsum: iteruz subdit
sponsus:

P Q pulchre sunt mãme tue
soror mea sponsa.]

Quid per mãmas conueniẽtius in hoc
loco q̃ ipsa dilectio dei ꝛ proximi: de qua
superius diximꝰ intelligit: per quas mẽs
sancta omnes sensus suos suaui dilectio-
ne nutrit: dum deo suo charitatis tenaci
tate conglutinat: ꝛ proximis si quid vtili
tatis habet quomodolibet libẽter impen
dit. Has mãmas sponse quantũ sponsus
diligat in repetitiõe laudis: aperte mani-
festat dicens:

Q Pulchriora sunt vbera tua
vino.]

Quod superius de sponsi vberibus di-
ximus: hoc ꝛ hic cum sponsa loquit: intel
ligi posse estimamus.

R Et odor vnguentoꝝ tuoruz
super omnia aromata.]

Per vnguẽta quippe ipe virtutes que
ex charitate oriunt: intelligunt. Habent
quippe etiã reprobi: aliquãdo aromata:
quibus redoleãt: quia virtutes quasdam
possident: ꝛ bona opera perpetrãt. Sed
quia sine charitate viuũt: in cõspectu dei
nulla que faciũt placent. Unde in iudicio
cũ dicent: Domine: nõne in nomie tuo ꝑ
phetauimus: ꝛ in noieltuo virtutes mul-
tas fecimus? Respondebit eis: Nunq̃
noui vos: discedite a me omnes operarij
iniquitatis. Bene ergo vnguẽta ecclesie
super oĩa aromata redolere dicunt: quia
ꝛ si opera reproboꝝ aliquãdo hominibus
placẽt. Hec que sancta ecclesia ex charita
te cõficit: in diuinis naribus sine cessatio
ne redolent. Sequit.

S Fauus distillans labia tua
sponsa.]

Predicatores ecclesie bene labia spõse
esse dicunt: qꝛ per eos populis loquit: et
per eos ad fidẽ pauruuli quiq erudiunt:
dũ per eos occulta scripture quasi cordis
latẽtia manifestant. In fauo aũt mel latet
ꝛ cera videt. Recte ergo sponse labia fa-
uus vocant: quia dũ in carnis fragilitate
sapiẽtia magna habet: quasi mel in cera
abscondit. Quãdo vero electus quisq ꝓ
dicat: quãdo celestia gaudia reuelat: tũc
fauus distillat: qꝛ quãta dulcedo sapiẽtie
in corde lateat: per oris fragilitatẽ audiẽ-
tibus manifestat. Unde scriptum est. Ha
bemus thesaurũ istum in vasis fictilibus.
Ideo subditur.

T Mel ꝛ lac sub lingua tua.]

Nimirũ falsi predicatores mel in lingua
portant: qđ sub lingua nõ habent: qꝛ cele
stia gaudia aliquãdo predicãt tanq̃ veri
sint: cũ ipsi terrestrie bona desiderijs ap-
petãt. Sancta vero mens mel in lingua
portendit: qꝛ sapiẽtie dulcedinẽ loquẽdo
ostendit: q̃ veraciter predicãs audientes
tanq̃ mellis dulcedie reficit: lac gerit: qꝛ
cõgruenti sibi doctrina paruulos quosq
in ecclesia nutrit. Sub lingua autem hec
oĩa sibijpsi reseruat: qꝛ in eternã dulcedi-
nẽ assidue secũ portat. Dum eñ terrena
abijcit: dum vicioꝝ amaritudinẽ respuit.
In interioribꝰ sensibus sapiẽtie dulcedi-
ne se pascit: qua robur colligit: vt ad eter
na gradiẽs in labore: vie lassescere: nõ pos
sit. Cui benedicit:

V Et odor vestimentoꝝ tuoꝝ
sicut odor thuris.]

Quid per vestimẽta hec: nisi sancta ope
ra designant. Quibus precedentiũ ma-
loꝝ turpitudo operit: ne videatur? Hinc
eñ scriptũ est. Beatus qui vigilat ꝛ cu-
stodit vestimẽta sua ne nudus ambulet: ꝛ
videat turpitudo eius. Thus vero per si
gnificationẽ pro oratiõe ponit: sicut scri-
ptũ est. Ascendat oratio mea sicut incen-
sum in cõspectu tuo. Sancta itaq aĩa in
hoc mũdo qñ potest bona opera operat: ꝛ
bene operãs desiderio: ꝛ intentiõe sancta

se extendit: nihilqꝫ boni agit: nisi ea intẽtiõe vt ad celestia que diligit: quãqꝫ peruenire possit. Bene igit odor vestimentorum eius sicut thuris esse perhibet: qr in omnibus operibus suis orat: dũ perueniẽdi intentiõe ea que vt bona operat. Sequit.

X Ortus conclusus soror mea: ortus cõclusus: fons signatus.]

Ortus sancta ecclesia existit: qr dũ populos multos in fide gignit: quasi flores pulchros bona terra emittit Qui ortus ꝯclusus bene esse dicit: qr charitatis vallo circũquaqꝫ munit: ne inter numerũ electorum reprobus aliquis ingrediat. Unaqueqꝫ aĩa sancta etiã ortus cõclusus esse intelligit: qr duz bona sua intentiõe vite eterne abscondit: dũ humanas laudes oĩno contempnit: ipa bona intentiõe se circũsepit: ne ad interiora rapiẽda hostis antiquus irrũpere possit. Fons etiã dicit: qr dũ celestia assidue cogitat dũ scientiã scripturarum semp in ventrẽ memorie cõgregat: quasi aquas viuẽtes sancta mẽs in se gignere nõ cessat: quas sitiẽtibus pximis prebere vt reficiant: valeat. Unde scriptũ est dicte dño: Qui biberit ex aqua quã ego dabo ei: nõ sitiet ineternũ. Sed aqua quam ego dabo ei: fiet in eo fons aque salientis in vitã eternã. Et alibi Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumĩa aque viue fluent de ventre eius. Sed cur dicit fons ille signatus: nisi qr sensus spũalibus mentibus indignis abscondit. In fideli enim hoi a dño dicit. Spũs aũt vbi vult spirat ꝛ vocẽ eius audis: ꝛ nescis vnde veniat: aut quo vadat. Et iterum scriptum est. Signatũ est super nos lumen vultus tui dñe. Quod em̃ ibi lumẽ signatũ: hoc hic ꝓculdubio fons signatus esse perhibet. Sanctus em̃ spiritus mentẽ quã replet ꝛ illuminãs irrorat: ꝛ irrorans illuminat: ꝛ vt de luce eius videat quid appetat: ꝛ de rore refrigeret: ne calescat. Sequit

Y Emissiones tue paradisus malorum punitorum: cum pomorum fructibus.]

Quid emittit sancta ecclesia nisi cũ sanctis operibus sancta verba quibus filios gignit ꝛ nutrit. Quorũ dũ alios vsqꝫ ad martyriũ perducit. Alios in sancta cõuersatiõe erudit. Hos sanguine martyrij rubentes ad eternã patriã transmittit: illos vero in sanctis operibus viuentes proximis in exemplũ sanctitatis tradit. Quid aliud ꝙ punica ꝛ pomorum fructibus emittitur? Mala punica em̃ sub rubeo cortice multitudinẽ granorum continent. Fructus vero pomorum in se refectõis dulcedinẽ habent. Sic sic martyres dũ sub igne laborant: dũ pro xp̃o sanguinẽ exterius fundere nõ dubitãt: multitudinẽ virtutũ interius sibi cõgregant in mente. Sancti etiaz quiqꝫ qui in pace ecclesie viuũt: fructus pomorum gerũt: quia dũ sancta opera faciũt proximis exempla tribuũt: quorum exhibitione quos se sequi volũt: reficiũt. Quotquot em̃ sunt in ecclesia sancti: siue igne passionis ardeãt: siue in pace ecclesie quiescentes succrescãt: sanctarũ virtutũ odorẽ tanꝙ suauitatis paradisum: ꝛ deliciarum cõstruere in se dũ viuũt non cessant. Cuius paradisi vbertatẽ demõstrat: dũ sub voce sponsi per arbustorum nomina quasqꝫ virtutes designat dicens:

Z Cipri cum nardo: nardus ꝛ crocus: fistula ꝛ cynamomũ cuz vniuersis lignis libani: mirrha ꝛ aloe cum omnibus pximis vngentis.]

Quid em̃ per has diuersas aromatũ species designat: nisi sanctarũ virtutũ odor ꝛ profectus qui in sanctis habetur? Ex his quippe speciebus regalia vngenta conficiunt: ex his corporum sanitates inueniant Bene igitur virtutes animarũ designãt: quibus congregatis ꝛ confectis: ꝛ bonis odor opinionis egredit: ꝛ egris animabus competẽs sanitas reperitur. Sed adhuc laus ecclesie a sponso repetitur: cum subditur.

aa **Fons ortoruz puteus aquarum viuentium: que fluunt impetu de libano.]**

Recte in emissionibus ecclesie: fons ortoꝝ ⁊ puteus aquarũ viuentiũ describit. Quid eñ per fontem ⁊ puteũ: nisi sancta scriptura designat: que sic aquã sapientie generat: vt ⁊ potãtes semper reficiat: ⁊ tamen manare nõ desistat. Que bene ortorũ esse perhibet: quia illoꝝ specialiter est sancta scriptura: in quorũ mentibus virtutũ semina oriunt Sed querendũ nobis est: quare fons ⁊ puteus vtrũqꝫ simul scriptura dicat: cum fons insuperficie appareat: puteus vero in imis latens omnes se querẽtes maiori labore exerceat. Sed sciendũ est ꝙ diuina scriptura in quibusdã manifesta existẽs: in quibusdã vero locis obscurã se prebens: ⁊ aliquãdo leuiter sicut inuenit: tanꝙ fons potat: ⁊ aliquãdo magna inquisitiõe eget: vt inuenta sumatur. Quia vero sancte scripture intellectus per aquã designet: ostendit alibi cuz diuina voce de reprobis dicit: Auferet dñs ab hierusalẽ: mittã eis sitim aque ⁊ famẽ panis. Et per esaiã dicit: Auferet dñs ab hierusalẽ: ⁊ iuda omne robur panis: ⁊ omne robur aque. Ubi notandũ ꝙ robur panis prius: ⁊ postea robur aque auferẽ. Dum enim grauia dicta scripture non perquirunt: vt mandant: paulatim a scientia decidet mens: vt aliquãdo nõ leuia etiã intellectu capiant. Sed aque iste bene de libano fluere cũ impetu dicunt. Libanus eñ vt dictũ est dealbatio interpretat. In baptismo quippe dealbamur: dum amissa nigredine peccatoꝝ ad mundiciã noue vite reformamur. De libano ergo aque putei fluunt: quia in baptismo electi quiqꝫ donũ spiritussancti accipiũt: quo illuminati scripture sacre sensum intelligũt. Que scripture sciẽtia tanto fluit impetu: vt electos dũ tangit ab huius vite amore submoueat: ⁊ ad eterna gaudia impetu sui quosqꝫ adherentes traijciat. Hinc est eñ ꝙ in psalmo scriptũ est. Fluminis impetus letificat ciuitatẽ dei. Impetus eñ fluminis ciuitatẽ dei letificat: cum per donũ sanctispiritus fortiter inundãs scripture sapientia sanctã ecclesiã vl cuiuslibet capiẽtis mentẽ infusione sua exhilarat. Ad cuius spiritus aduentũ malignus spiritus increpat: cum his in subsequentibus dicitur.

bb **Surge aquilo ⁊ veni auster perfla ortũ meum: ⁊ fluent aromata illius.]**

Quid enim per aquilonẽ qui in frigore ꝯstringit: ⁊ torpentes facit: nisi immũdus spiritus designat: qui reprobos oĩes dũ possidet a bono opere torpere facit. Per austrũ vero calidũ scilicet ventũ: spiritus sanctus figurat: qui dũ mentes electoruz tangit: ab oĩ torpore relaxat: ⁊ feruẽtes facit: vt bona queqꝫ desiderant operentur. Hinc enim dicit: Converte domĩe captiuitatẽ nostrã: sicut torrens in austro. Surgat ergo aquilo ⁊ vẽiat auster: ⁊ perflet ortũ sponsi: ⁊ fluant aromata illius: vt videlicet spiritus malign⁹ ab ecclesia vel vnaquaqꝫ electa anima discedat: ⁊ spiritussanctus adueniat: qui veniẽs charitatis ignẽ cogitatiõibus infundat: ⁊ a torpore negligẽtie dum se infuderit: soluat. Quod dũ agit aromata fluũt: quia dũ adueniẽte sanctospiritu cor quod prius torpuerat: ab ope se excitat: mox sancte operatiõis opiniones per proximos quosqꝫ suauiter discurrũt: vt quiqꝫ ardientes ad eadem se accendãt: ⁊ austro flante idem spiritusancto se infundẽte virtutum odores emittãt: vt vbiqꝫ sanctus ortus floreat: ⁊ post florẽ fructus redolẽtes ⁊ reficientes producat. In quẽ ortũ sponsa dilectũ inuitat cum subdit:

## Capitulũ V

A **Ueniat dilectus meus in hortum suũ: ⁊ comedat fructũ pomorum suoꝝ.**

In hortũ dilectus venit ⁊ fructũ comedit quando xp̄us mentes visitat: ⁊ bonorum

operū delectatione se satiat. Unde ⁊ idē subijciens dicit:

B Ueni in hortum meum soror mea sponsa: messui mirrhā meā cum aromatibus meis. Comedi fauū cum melle meo: bibi vinum meū cum lacte meo.]

Mirrhā dilectus cū aromatibus metit: quando xp̄us mortificatiōe vite ad perfectionē perducta: electum suū ab hac vita succidens: ad celeste horreū cum sancta opinione inducit. Fauū cum melle comedit: quādo desideriū sanctū in sanctis operibus latens perficit: ⁊ ad sanctoꝝ terminū sanctam animā sua delectatiōe impinguandā transigit. Uinū vero suū cum lacte bibit: quādo ⁊ perfectiōe quorundā se reficit: ⁊ innocentiā alioꝝ cum pietate diligens: vtrosq; ad eternū terminū ingerit Ad quoꝝ exemplū quosq; remanētes inuitat cum subiūgit.

C Comedite amici mei: bibite ⁊ inebriamini charissimi.

Notandū in primis est: quia qui comedūt amici: qui vero bibūt ⁊ inebriant: charissimi esse perhibent. In quibus verbis intelligi dat: quia in hoc loco comedere bonū est: sed bibere ⁊ inebriari ampli⁹ bonū est. Sunt nimirū quidā in sancta ecclesia qui sic diuina audiūt: vt celestia plusq̄ terrena amare discant: pro eoꝝ desiderio multa pauperibus tribuāt: a prauis operibus se custodiāt: nulla alicui violenter rapiāt: ecclesie predicationē libenter audiant: in fide se instruant: q̄ et operibus sanctis exerceāt: ⁊ tamē vxores habēt: pinguiora nutriūt: res suas diligunt: quāuis his omnibus xp̄m preponant. Hi ꝑfecto comedūt ⁊ amici sui: quia sanctā scripturam audiētes: talem sibi refectionē assumūt: vt ⁊ si ad summā perfectiōis adhuc non assurgūt: tamen scd̄m modū suū perfecti: in preceptis diuinis sine crimine viuant. Quod dū beati iohannis parentes zacharias videlicet ⁊ helisabeth cōseruare studuerūt: per reuelationē angelicā in senectute sua filiū accipere meruerūt: quo maior inter natos mulierū non surrexit: et ip̄m saluatorē mundi digito ostendere ⁊ baptizare meruerit. De cuius parentibus dicit: Erant autē iusti ambo ante deum: incedētes in omnibus mādatis ⁊ iustificatiōibus deo sine querela. Sunt vero alij qui tanta auiditate diuinā scripturam audiūt: vel legunt: vt ꝓtinus cūctis terrenis opib⁹ abdicatis sola celestia ambiant parētes: vxores: domos: filios: etiā ⁊ omnia transitoria abijciant: solūmodo xp̄m sequi ⁊ amplecti cōcupiscant. Eius desiderio se affligūt ieiunijs: afficiūt lacrimis: exercent meditatiōibus diuinis: sola que sunt eterna cogitāt: contemplatiōibus vacant: ad hoc laborantes: vt ea que retro sunt obliuiscētes: in anteriora magis ac magis se extendāt. Quid profecto isti quid aliud agūt: nisi bibentes inebriātur: vt dum omniū terrenoꝝ per desiderium obliuiscunt: iure a sponso celesti: non tantū amici: sed ⁊ charissimi vocari merent. De quibus idē sequit ⁊ dicit:

D Ego dormio: ⁊ cor meum vigilat.]

Huiusmodi quippe electi cor sponsi bene vocari possunt: qui quo amplius exteriora que sunt in mūdo fugiūt: eo secreti⁹ ea que sūt interiora sponsi cognoscūt. De quibus ꝓculdubio idē sponsus alibi dicit Qui diligit me diligetur a patre meo: ⁊ ego diligā eum: ⁊ manifestabo ei meip̄m Dormit ergo sponsus ⁊ cor eius vigilat: quia dum xp̄us iam glorificatus in beatitudine quiescit: quicūq; eum perfecte diligit: vt ad ip̄m perueniat laborat. De qua vigilātia sponsa superius dixit. Cū esset rex in accubitu suo: nard⁹ mea dedit odorem suū Quid em̄ illud quiescere dormire dicat: id manifestat: quod alibi legit. In pace inidip̄m: dormiam ⁊ requiescā. Quod tamen ip̄m ⁊ ipa sponsa de se dicere potest: dicat ergo: [Ego dormio: ⁊ cor meū vigilat.] Ac si aperte mens sancta loqueret dicens: Dum a mūdanis tumul

tibus exterius dormio: in interiori cogi=
tatione que sint celestia vigilans penso.
Sancti etem̄ viri dum terrena oïa despi=
ciũt: dum tumultus mũdi om̄ino fugiũt:
dum ociũ in via dei assumũt: nequaq̄ vt
torpori vacent: ea dimittũt. Sed interius
laborãtes que sint illa: ad que facti sũt in
corde aspicere cõtendunt. Neq3 em̄ torpe
ant dormiũt: sed vt liberius eterna cõtem
plentur: a transitorijs rebus requiescũt.
Quos tamen aliqñ sponsus ad ꝑfectũ ꝓ
ximoꝝ excitat: ⁊ vt eis cũ quibus viuũt ꝓ
ficiãt: ab ocio quod diligũt reuocat. Cui⁹
vocẽ audiens etiã cũ dormit sponsa dicit.

E Vox dilecti mei pulsantis.

Quid em̄ pulsans dicat subiungit.

F Aperi mihi spõsa mea: ami
ca mea: columba mea: immacu-
lata mea.]

Causam etiã clamoris annectit dicens:

G Qꝛ caput meũ plenũ est ro-
re: ⁊ cincinni mei guttis noctiũ.

Dum sponsa dormit dilectus vt aperiat
ei pulsat: quia dũ sancta mens sibiipsi per
ociũ intendit: xp̄us multa peccatoꝝ ope=
ra in hoc mundo tolerat: que nisi sp̄uales
viri ad doctrinã se accingãt: nunq̄ per se
ipos carnales: vel agnoscãt: vel corrigere
curãt. Vult ergo sponsus vt aliqñ ociũ di
mittat: ⁊ ad edificationẽ ꝓximoꝝ sp̄uales
quiq3 sollicitent: qꝛ dũ perfecti viri sibi so
lis per interiorẽ quietem intendit. Dolet
sponsus q̄ seculares ad peiora magis ac
magis corruũt: dum eũ ꝓpter silentiũ spi
ritualiũ semꝑ minus ac minus cognoscũt
qd ipse manifestat cũ dicit: H [Quia ca
put meũ plenũ est rore: ⁊ cincinni mei gut
tis noctiũ.] Quid per caput sponsi: nisi
deus? Et quid per rorẽ in hoc loco: nisi la
mentãdo dicit: nisi frigora mentiũ carna=
liũ accipit? Scriptũ est em̄. Caput xp̄i de
us. Et de frigore cuiuslibet carnalis mẽ=
tis iterũ scriptũ est. Sicut frigidã facit cy
sterna aquã: sic frigidã fecit maliciã suã.
Caput ergo xp̄i plenũ est rore: qꝛ multi in
ecclesia positi: ⁊ deũ eum credũt: ⁊ tamen
frigidi persistẽtes ad ardorem charitatis
nõ accendunt. Per cincinnos etiã eosdẽ
populos intelligim⁹: quos in fide diuini=
tatis: quasi in capite xp̄i pendẽtes ⁊ oppri
mentes scimus. Sed cincĩni pleni esse di
cunt guttis noctiũ: qꝛ dum in tp̄e hui⁹ te
nebrose tp̄alitatis se suspendũt: magis ac
magis stillatiõibus iniquitatis fluũt: ad
hos accẽdendos sponsa excitat: dum spi
ritualis quilibet ꝓ edificatiõe plurimoꝝ
ab ocio ad prelationẽ ecclesie vocat. Sed
quoniã metuit ne si ad prelationẽ venerit
sollicitudinib⁹ mũdi occupari necesse sit:
sicq3 dum per occasionẽ edificatiõis pluri
moꝝ tp̄alib⁹ se inclinauerit: quietẽ amit=
tat: etiã sordibus pctõꝝ se inficiat. Ideo
clamãti sponso respondet dicẽs:

I Expoliaui me tunica: quo-
modo iterum induar illa? Laui
pedes meos: quomodo iterum
inquinabo illos?]

Tunica sua sponsa se expoliauit: qꝛ oïa
exteriora quibus honorabat et onerabat
abiecit. De qua tunica dicit: Nũc aũt qui
habet tunicã vendat eã: ⁊ emat gladiũ.
Gladiũ quippe: vendita tunica emit: qui
ꝓ eternis tp̄alia abdicat: ⁊ in sancta con=
uersatiõe viuens: verbũ predicatiõis ac=
quirit. De quo dicit: Et gladiũ sp̄us: qd
est verbũ dei. Pedes aũt suos sponsa la=
uit: qꝛ dũ in sancto ocio sancta aïa viuit:
opera sua studiose ad memoriã reducit: ⁊
quicq̄d in eis sordidũ examinãdo dep̄hen
dit: lachrymis quottidianis ⁊ gemitibus
plãgit. Pedes itaq3 lauit: qꝛ p̄terita opa
quibus per hũc mundũ dissolute ambula
uit plãxit. Pedes lauit: quasi peccata ab
luẽs lachrymis mũda in cõspectu dilecti
sui apparere cõcupiuit. Hos pedes iterũ
inq̄nare metuit: qꝛ valde sollicita est: ne
si in p̄latiõe ponat: per terrena ambulãs
iterũ suscipiat qd dimisit. Jccirco ab ocio
inuita recedit: qꝛ dũ a maximis fluctibus
aliena est q̄si in litore posita securi⁹ viuit.
Sed dilectus nõ leuiter mortẽ ꝓximorũ

tolerat. Ideoqꝫ ꝓpius accedens per ip̄m eā excitare nō dubitat: vbi dicit:

K Dilectus meus misit manū suam per foramen: ⁊ venter meus intremuit: ad tactū illius.]

Manū dilectus ad spōsam mittit per foramen vt surgat: qn̄ per subtilē intellectū quāta sit operatōis diuine: virtus ei inspirando manifestat: qđ videlȝ ⁊ inter pericula saluare possit: q̄ etiā in pace nisi per eū saluus sit: nemo q̄ in tumultu certaminis sperātes in se nō derelinquit. Ad cuius tactū venter sponse intremiscit: q: sancta aīa quo amplius diuinā potentiā per interiorē visitationē principaliter sentit: eo stricti⁹ iudicat: quicq̄d in se carnale deprehendit. Quo em̄ maiori charitate in eū ardet: quē mente cōcupiscit: eo timidius se ei subijcit: ⁊ amplius veret: ne sponsus in ea aliq̄d inueniat: ꝓpter qđ eam a se dimittere velit. Iccirco sponso obediēs ad laborē se preparat: vt sicut inquiete familiaris sponsō: sic ⁊ in labore deuote seruiēs appareat. Ideo subdit dicēs:

L Surrexi: vt aperirē dilecto meo.] Tacta surgit vt aperiat: q: dū spiritū dilectōis amplius solito accipit: mox de edificatiōe ꝓximi cogitat: ⁊ predicādo agit: vt apertis cordib⁹ sponsus ad inhabitādos ꝓximos veniens: aditū intrandi inueniat. Que etiā cū predicatiōe exempla operū auditoribus demōstrat dicens:

M Manus mee stillauerunt mirrhā.] Quid per manus nisi opationes: q̄d per mirrhā: nisi mortificatio carnis accipit: Manus ergo spōse p̄dicātis mirrhā stillāt: q: quicūqꝫ alijs p̄dicāt necesse est si multis ꝓficere velint: vt in omni ope suo carnalē vitā mortificare cōtendant. Sed vt hoc cū magna discretiōe fiat: manifestat cū subiūgit dicens:

N Digiti mei pleni sunt mirrha probatissima.]

Sicut em̄ ab vna manu plures digiti diuidunt: sic in vna sancta ↄuersatiōe per discretionē diuerse virtutes inueniūt. Alia em̄ est virtus largitatis: alia virtus parcitatis Aliud opus humilitatis: aliud libere increpatiōis: aliud vero agim⁹: qn̄ nos sub silentio ↄtinemus: ꝓpter edificationē ꝓpriā: aliud qn̄ ꝓximis loquimur ꝓpter vtilitatē suā. Sed digiti mirrhā ꝓbatissima pleni esse perhibent: q: in om̄e qđ agitur semꝑ necesse est: vt mortificatio carnalitatis teneat. Que tunc ꝓbatissima esse iure dicit: qn̄ in om̄i suggestione: que ab hoste ingerit sine cessatiōe voluptas carnalis cauet ne suscipiat. Quod quādo fit om̄is duricia mentis dissoluit: ⁊ vt sponsus intret ad cor aditus preparat. Hinc est q̄ sequitur.

O Pessulum ostij mei: aperui dilecto meo.]

Pessulū ostij facimus qn̄ per voluptates carnis aditū cordis cōtra sponsuȝ obseramus. Pessulū vero aperimus qn̄ remotis voluptatibus fluxis: cor nostrū in amorē xp̄i quod prius durū fuerat: soluimus: ⁊ sponso pulsanti ad ostiū introitū liberū facimus. Quod dū in hac carne viuimus: quia repēte fieri non potest restat: vt magis ac magis quottidie faciamus. Nemo em̄ sicut scriptū est repente fit summus Aliquādo em̄ dum in hac corruptione positi dn̄m nostrū querim⁹: magis nobis elongari q̄ appropiare videt. Ideoqꝫ sequitur.

P At ille reclinauerat: atque transierat.]

Modo sponsus dilectā tangit: mō declinat: q: qn̄ nos torpentes cōspicit: ad amorē incitat: qn̄ vero laborātibus nobis posse app̄hendi videt: tūc ne apprehendant trāsit ⁊ declinat. Qđ maxie in nobis grā agit: vt vȝ nec in torpore nr̄o iacētes: odio eū amittam⁹: nec de plena eius vt nob videt: app̄hensione supbiamus. Qui mox tn̄ vt recesserit redit: ⁊ ne diutius aīa sctā a dilecto suo alienetur verbo inspiratiōis sue desiderāti aīe se infundit: ⁊ eā liquefacit. Unde exultat sponsa dicens:

Q Anima mea liquefacta est: vt dilectus locutus est.]

Ad verbũ sponsi liquefactã se dicit: quia dum xp̃us se per spiritũ suũ anime desideranti se infundit: omnẽ duriciã cordis mox dissoluit: ⁊ aliquãdo mentẽ in tantas lachrymas liquefacit: vt vix capere possit. Hoc qđ se capere intra se exultat: ⁊ intus mireť quid fuerit: ⁊ quid factã subito seipsam videat. Quem liquorẽ dum sentit perfectius apprehẽdere cõcupiscit: ⁊ aliquãdo dum hoc ip̃m cogitat: hoc qđ modo sentiebat: iam nõ sentit. Unde sollicitať ad querendũ: vt hoc idem inueniat: sed aliquãdo dum etiã diu fatigereť: non inuenit quod modo taz presens tenebat. Ideo sequitur:

R Quesiui ⁊ nõ inueni illum: vocaui ⁊ nõ respondit mihi.]

Querit sponsa dilectũ: sed nõ inuenit: quia a deo inspirata mẽs assidue suauitate illa intima perfrui cõcupiscit. Sed corruptio ꝓhibet: quã in hac vita gerit. Uocat ergo ⁊ nõ respondeť ei: quia in orationibus ⁊ operatiõibus suis dulcedine illius presentie satiari appetit: sed ad votuz suũ hoc qđ inuocat non occurrit. Restat ergo vt in se reuertẽs se cognoscat: ⁊ per scripturas sanctas dilectum suuz magis ac magis illo gustu adiuta perquirat. Et hoc est quod sequiť:

S Inuenerũt me custodes qui custodiunt ciuitatem.]

Dum inquisitione dilecti sponsi sollicitať: in custodes ciuitatis incidit: quia dũ sancta mens de siderio sponsi sui xp̃i se affligit: predicatoꝝ verba in scripturꝭ diuĩs suscipit: ⁊ eis quãdiu a xp̃o exulat eiusdẽ quẽ querebat amore intẽdit. In quibus quid exercitatiõis inueniat: subiũgit.

T Percusserũt me et vulnerauerunt me: tulerunt palliũ meum custodes murorum.]

Custodes percutiũt sponsaz ⁊ vulnerãt: quia predicatores sancti dũ celestia loquũtur: amantẽ animã afficiũt: ⁊ maiori amore sagittant. Palliũ tollunt: quia si quid pompe secularis residuũ erat in corde: exhortatiõibus suis ab animo auferũt. Palliũ tollũt: quia aliquãdo ante verba predicatoꝝ nos nõ cognoscebamꝰ: ip̃iq; omne quod interius latebat dũ loquũtur detegũt. Quod dũ fit amplius diligẽdi sũt ⁊ vt pro nobis dilecto loquanť: deuotius exorãdi. Qđ agit sponsa dũ subiũgit.

U Adiuro vos filie hierusalẽ: si inueneritis dilectum meũ: vt nũcietis ei: qꝛ amore langueo.]

Dum eñ sanctis viris cogitatiões nostras referamus: dũ eius siue viuentibus nobiscũ: siue iam vitã eternã ingressus desideriũ nostrũ expandimus: ⁊ per deũ oramus: vt domĩo xp̃o pro nobis orando offerant: desideriũ quo afficimur: ⁊ quid aliud agimus q̃ filijs hierusalẽ adiuramus: vt dilecto tui nobis proximiores sunt nũciẽt: qꝛ amore languemus. Sed ⁊ ip̃i sancti si adhuc nobiscũ sunt: ⁊ oratores suos orãt: ⁊ qui vt nũcient oranť: pre humilitate tanq̃ ignari interrogãt dicentes:

X Qualis est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierũ.

Sed quia quo ardẽtius diligũt eo dulcius verba de eo repetunt. Idem ipsum iterum dicunt:

Y Qualis est dilectus tuus ex dilecto: qꝛ sic adiurasti nos:

Dilectus ex dilecto sponsus diciť: vt videlicet per repetitionẽ dilectiõis maximꝰ amor loquẽtis ostendať. Uel dilectus ex dilecto bene xp̃s vocať: quia si filiũ diligimus: ⁊ patrẽ ex quo est consequẽter amamꝰ. Respondet sponsa subsequẽdo dicẽs

Z Dilectus meus cãdidus est ⁊ rubicũdus: electus ex milibꝰ.

Candidus ⁊ rubicũdus xp̃us esse perhibeť: quia nullũ omnino peccatũ faciens iusticie pulchritudinẽ ex integro tenuit:

τ tamē tanq̄ peccator esset ad mortis passionē accessit. Cui per pphaз dicat̄ Quare ergo rubrū est indumentū tuū? Elect⁹ vero ex milibus: qꝛ ex totius generis humani massa: nullus sine pctō reperit̄: ipse Xō nō solū sine pctō fuit: sed etiā pctōres sua iusticia τ sanguine redemit. Sequit̄.

aa Caput eius aurū optimū.]

Caput xp̄i deus. Qō caput bene auruз dicit̄: qꝛ ad cōparationē creatoris oīs creatura res vilissima perpendit̄.

bb Come eius elate palmaruз nigre sicut coruus.]

Quid per comas xp̄i: nisi fideles quosq̄ intelligimus? Qui dū fidem trinitatis in mente custodiūt: τ deo adherētes qō credūt faciūt: quasi capite pēdentes honorē portanti ꝯferūt. Palma aūt in altū valde crescendo proficit: τ victoriā significatiōe sua p̄tendit. Come ergo sicut elati palmarū sunt: qꝛ electi quiq̄ dū semper ad alta virtutū se efferūt: per dei gratiaз q̄nq̄ ad victoriā se perducūt. Nigre aūt sicut coruus existūt: qꝛ q̄uis virtutibus in celū se erigāt semper tamen peccatores se esse cognoscūt. Sequitur.

cc Oculi eius sicut columbe super riuulos aquarum que lacte sunt lote: τ resident iuxta fluenta plenissima.]

Oculi sponse sicut colūbe sunt: qꝛ p̄dicatores xp̄i qui viā nobis ostendūt in simplicitate viuūt. Sup riuulos aūt aquaꝝ esse perhibent̄: qꝛ semp in refectiōe diuinarū scripturaꝝ ꝯuersant̄. Lacte vero sunt lote: qꝛ gratia creatricis sapiētie tanq̄ lacte matris a pctis per baptismū sunt mūdate. Quid aūt per fluēta plenissima iuxta que residēt intelligimus: nisi sacre scripture pfūda τ archana dicta: que descripsimus: q̄bus nos reficimus: dū ea legēdo vel audiēdo haurimus? Ad hoc etiā colūbe iuxta fluēta residere solent: vt volantiū auiū vmbrā in aqua videāt: sup aquā se ꝓijciētes vngues rapaciū sic effugiāt. Sic sancti viri in scriptura sancta fraudes demonū perspiciūt: τ ex descriptiōe quā vident quasi ex vmbra hostē cognoscūt. Dūq̄ se cōsilijs scripture ex toto addicūt: vt vз nihil agāt: nisi qō ex responso scripturaꝝ audiūt: quasi in aquā se ꝓijcientes hosti illudūt. Que fluēta plenissima dicunt̄: qꝛ de quibuscūq̄ scrupulis in scripturis consiliū querit̄ sine minoratiōe de omnibus ad plenum inuenitur.

dd Gene eius sicut areole aromatū: consite pigmentarijs.]

Si per oculos p̄dicatores intelligunt̄: bene per genas ipi in ecclesia figurant̄: q̄ martyrio vitā finisse perhibent̄. Duз em̄ p fide xp̄i sanguinē suū fundere nō dubitāt: q̄i gene ī facie xp̄i rubēt. Per eos q̄ppe pulchritudo fidei xp̄iane publicat̄: qꝛ ad quantū fidei premiū tendant: ostendūt dū pro ea moriunt̄. Que gene bene sicut areole aromatū esse dicunt̄: qꝛ dum in cōstantia fidei martyrie electi exercent̄: per cultū virtutū sancte opinionis fama quasi aromatū dilatant̄. Sed areole pigmentarijs cōserunt̄: qꝛ martyres sancti: τ a p̄cedentibus p̄dicatoribus ad cōfessionē roborant̄: τ a subsequētibus ad imitatiōis exemplū populis adducunt̄ ab illis qui p̄cesserūt pigmēta virtutū colunt̄: ab his vero qui sequūtur pigmenta exemploꝝ sumunt̄. Unde τ sequit̄.

ce Labia illius lilia stillantia mirrham primam.]

Quid em̄ per labia sponsi nisi ipsos q̄s dicimus p̄dicatores xp̄i intelligim⁹ Qui dū mortes martyrū populis p̄dicant: quasi mirrhā mortificādis carnibus ad cōdimentū distillāt. Que mirrha bene prima esse dicit̄: qꝛ nullus sic mortificat̄: q̄uo ille p xp̄o martyrio finit̄. Primā em̄ dixit nō pro tpe: sed pro dignitate. Quid est q̄ labia sponsi lilia esse dicunt̄: nisi q̄ illi per quos xp̄us loquit̄ necesse est vt mūdi sint τ per eos bonus odor aspergat̄. De quibus erat apl̄us paulus qui dicebat: Bonus odor sumus deo in om̄i loco: τ in his

qui salui fiũt. Sed notãdũ est q̃m quicq̃d
iusticie ⁊ fortitudis habet ab ipso xp̃o per
exempla operũ illius trahit. Ideo sequit

ff **Manus illius tornatiles au-
ree: plene hiacinctis.]**

Quid eñ per manus xp̃i designat: nisi
opa que in mũdo gessit: ⁊ que nobis imi-
tãda ꝓponunt? Ipse eñ ait: Qui me di-
ligit: me sequat. Et apl's. Qui dicit se in
xp̃o manere: sicut ille ambulauit: ⁊ ip̃e am-
bulare debet. Manus vero tornatiles es-
se ꝑhibent: q2 lctã opa eius sine ĩpositiõe
iniq̃tatis ex oĩ parte in iusticia gradiebãt
Qd̃ eñ tornat in rotunditate sui: sine ob-
staculo voluit. Sic xp̃i opera in rectitudi-
nis rotũditate voluebant: q2 tornitas nul-
la ei adherebat: qua minus iusticia ei⁹ in
rotundũ duceret. Auree etiã manu⁹ esse
dicunt: q2 quicq̃d exterius inter homĩes
operabat: in diuĩtatis pulchrytudine di-
sponebat. Manus quoq3 spõsi plene hia-
cinctis esse dicunt: q2 quicũq3 illius opa
ꝓ corde imitant: felicitatis eterne muneri-
b⁹ in retributiõe ditant Unde ⁊ idẽ redẽ-
ptor. Qui mihi mĩstrat: me sequat: ⁊ vbi
ego sum: ibi ⁊ mĩster meus erit. Sequit.

gg **Uẽter ei⁹ eburne⁹: distinct⁹
saphiris]** Quid ꝑ vẽtrẽ: nisi mortalitas?
Et q̃d per ebur: nisi incorruptio designat
Ebur q̃ppe valde durabile os h3: ⁊ in or-
namẽta regu3 assumit. Uenter ẽ xp̃i recte
eburneus esse dicit: q2 mortalitas xp̃i ad
ĩmortalitatẽ perducit: dũ per resurrectio-
nẽ ad gloriã patris sui regis v3 eterni: in
vita eterna collocat. De quo dicit: Xp̃s
resurgẽs ex mortuis: iã nõ morit: mors il-
li vltra nõ dñabit. Qui vero in ornamen-
to regũ assumit: q2 quisq̃s carnis sue rex ⁊
dñs esse ꝓbat: ipsius xp̃i mortalitate ⁊ re-
surrectiõis amore cognatiõis ⁊ spe ĩmor-
talitatis ornat. Unde alibi dicit: Qui glo-
riat: in dño gloriet. Sed neuter distinct⁹
saphiris esse perhibet: q2 in nostra corru-
ptiõe quã portauit: celestia opa per mira-
cula que faciebat passiõibus nr̃is inseruit
Saphirus eñ qui aereũ colorẽ portat: be-
ne celestia facta que in miraculis ostende-
bant designat. Uenter vero xp̃i saphiris
distinguit: q2 dũ inter passiões carnis di-
uina miracula opabat: quasi in corruptio-
ne corruptio variat. Qua dispensatione
apl'i in fide eruditi sũt: ⁊ ad passiões tole-
randas robusti extiterũt. Ideo sequit.

hh **Crura illius colũne marmo-
ree: que fundate sunt sup bases aureas.]**

Per crura apostolos intelligimus: per
q̃s vniuersũ mundũ circuit: ⁊ fidẽ eis p̃di-
cantib⁹ ppl'is audiẽtibus sparsit. Quib⁹
ip̃e in euãgelio ait: Ite in orbẽ vniuersu3
⁊ p̃dicate euangeliũ oĩ creature. Sed cru-
ra colũne marmoree esse perhibent: q2 ec-
clesiã inflexibil'r sustinent: dũ ꝯtra oẽs ad-
uersarios eoꝝ p̃dicatiõibus ⁊ exẽplis ro-
borat. Sup bases aũt aureas colũne fun-
date sũt: q2 a ꝓphaꝝ dictis vt fortes persi-
sterẽt: fidẽ vite gratiã perceperũt. Unde
ip̃e prim⁹ aploꝝ ait: Habem⁹ firmiorẽ ꝓ-
pheticũ sermonẽ tui bñ intẽdentes tanq̃
lucerne ardenti in caliginoso loco. Ideo
eñ auree dicunt: quia luce sapiẽtie resplẽ-
descere sciũt. Sequit.

ii **Spẽs eius vt libani: electus
vt cedri.]** Libanus q̃ppe mons est in q̃
sublimes valde ⁊ odorifere arbores habẽt
Interp̃tat aũt libanus dealbatio siue can-
didatio. Et de xp̃o dicit apl's paul⁹. Iste
factus est nobis a deo sapia ⁊ sctificatio ⁊
iusticia. Bene ẽ spẽs eius vt libãi existit
q2 per eũ credẽtes dealbamur: cui si adhe-
remus radicit⁹ sublimes efficimur. A c⁹
gr̃a etiã bone opiniõis odorẽ si quẽ habe-
mus accipim⁹. Electus etiã vt cedri esse
dr̃: q2 de eo pr̃ loquit. Ecce tu puer me⁹
quẽ elegi: dilcũs meus cõplacuit sibi in il-
lo aĩa mea. Cedrus aũt excelsa est valde
arbor: ⁊ ĩputribilis. Xp̃us aũt excelsior ce-
dris existit: q2 q̃uis hõ sit: tñ deus esse nõ
desistit. De q̃ per esaiã dr̃: ⁊ sublimis erit
valde. Odor⁹ etiã sup oẽs est xp̃s: q2 ip̃e
de seip̃o ait: Ego flos campi ⁊ liliũ cõual-
liũ. Et per sponsam ei dicit:

kk **Currem⁹ in odore vngẽtoꝝ
tuoꝝ.]** De quo bene hic sequit

**Gutt illi⁹ suauissimũ ⁊ tot⁹ desi-**

derabil.] Per gutt̄ q̄ppe voces trāsferūt ⁊ sapores in ventrē hauriūt: q̄d em̄ ꝑ guttur spōsi: nisi testm̄ xp̄i ītelligit: ꝑ qđ xp̄s nobis loq̄t: ⁊ in q̄ ꝙ suauis sit dn̄s: a fidelibꝰ gustat. Totus ḡ desiderabil' existit: q̄ꝛ ꝑ hoc ꝙ de deo bona oīa aīa scā audit: magis ac magis sꝑ eū videre ꝯcupiscit. Cuiꝰ tot bōis enarrat; ꝯsequēter ꝯcludit dicēs

ll Talis est dilectꝰ meus: ⁊ ipē est amicus meus filie hierusalē.

Sed enumeratis tot laudibꝰ ostēsis: tot muneribus q̄s audiens non ꝯcupiscit: q̄s intendēs non inardescit. Fidelis quippe aīa queq3: q̄ dulciora ⁊ ampliora de redētore suo audit: eo ardētius inhiat: ⁊ manifestiora de eo cognoscere appetit dicēs:

mm Quo abijt dilectus tuꝰ o pulcherrima mulieꝝ? Quo abijt dilectꝰ tuus: ⁊ queremus eum tecū.] Cum em̄ ꝓximꝰ ꝓximo de xp̄o loquit: cū alter ab altero qualiter īueniat sciscitat: q̄d aliud ꝙ quō q̄ri debeat ꝑscrutat? Quāuis hoc đ synagoga ītelligi valeat: vt aliq̄n ꝯuersa ecclaz interoget: cui ꝑtinꝰ eccl'ia rn̄dit:

d Dilectus meus descēdit in ortū suū ad areolā aromatū: vt pascat in ortis: ⁊ lilia colligat.] Dilectꝰ in ortū suū ad areolā arōatū descēdit: q̄ꝛ ecclaz visitās ad eos maiori gr̄a vēit: q̄s scīs opibꝰ ⁊ ꝟtutū exēplis bone fame odorē ex se ꝓris emittere cog̃scit. In ort; pascit cū multaꝝ aīaꝝ virtutibꝰ delcāt. Lilia colligit q̄n ꝑfcōs q̄sq3 ab hac vita succidit. S3 q̄ꝛ scā eccl'a in filijs suis fide xp̄o ꝯiūgit: spe suspēdit: caritate cōglutinat: vt nihil extra xp̄m diligat: ⁊ eū sibi familiariter fide ⁊ amore insepabilem teneat: ideo subiungit:

B Ego dilecto meo ⁊ dilectus meus mihi: qui pascit in lilijs.] Notandū q̄ppe ꝙ synagoga ꝑ ꝑ̄dicationē ecclesie: ad fidē q̄n̄q3 ꝯuertat: ita vt se abnegās: xp̄m solū sequat: ⁊ eodē desiderio diligat xp̄m: q̄ eum ecclesia diligit: quē ceteris postpositis solū amat. Quā iaz amicā factā: iam sponsā sibi ꝯiunctā sponsus alloquit: congratulās ⁊ dicens:

L Pulchra es amica mea: suauis ⁊ decora: sicut hierl'm terribilis: vt castroꝝ acies ordinata.] Pulchra ⁊ amica suauis ⁊ decora: sicut hierl'm synagoga esse ꝓhibet: q̄ꝛ ad sctā .iiij. euangelia aliq̄n ꝯuersa sicut eccl'ia sectabit. Hierl'm q̄ppe visio pacis interpretat: ꝑ ꝙ bn̄ scā eccl'a figurat: q̄ꝛ dū in mūdo semꝑ pressurā patit viā fastidiēs: que sit pax p̄rie celestis currēdo ꝯtēplat: ꝯfidēs in eo q̄ discipul' suis dicebat: In mūdo q̄ppe ꝑ̄ssurā hēbitis: s3 ꝯfidite ego vici mundū. Digna aūt synagoga ꝯuersa sicut hierl'm pulchra: ⁊ amica suauis ⁊ decora dr̄: a q̄bus pulchrytudinē moꝝ accepit vt placeat: exercitū sctē operatiōis colligit: vt in amicitia hereat: suauitatē mansuetudīs discit: vt permaneat: decorē cōuersatiōis ostendit: vt per exemplū trahat. De qua ꝯsequēter dicit:

D Terribilis vt castroꝝ acies ordinata.] Notū expꝑtis est cū in ꝓcinctu ꝯtra hostes vadūt: si stricti ⁊ ꝯcordit gradiūt: ab hostibꝰ ꝯtra veniētibꝰ timent: q̄ꝛ dū ī eis aditū ꝑ scissurā nō aspiciūt: qual'r eos penetrēt: hesitātes nō inueniūt. Illis q3 hoc īpenetrabile munimē efficit: qđ cōcorditer ordinati seip̄is semetip̄os tuent. Dū em̄ de seip̄is sibi vallū efficiūt: intrādi aditū hostibꝰ nō derelinquūt: ⁊ ne occidāt appetiti ip̄i facilꝰ occidūt. Sic in multitudīe fideliū ꝯtīgit q̄ dū ꝯ̄ malignos spūs pugnar nō desinit: nccē est vt pace caritatis ꝯstrīgāt: q̄ salua sit. Si em̄ pacē tenet tribilis hostibꝰ appet. Si ꝑ discordiā scindit vndiq3 ab hostibꝰ leuit penetrat. Pace se itaq3 mūiat: vnitate se viciat: caritate se vniat: vt dū in seip̄a ꝑ scissurā dānū nō patit: ducē suū sꝑ exultās: sine ꝯfusiōe seq̄t. In pace q̄ppe oculꝰ mēt; mūdat: vt in ip̄az btītudīs visionē ītendat quā nēo sic est in hac vita ꝯspicit: q̄ꝛ īpossibile est patriā tenere: dū in exilio vnusq̄sq3 nr̄m gemit. Ideo scē aīe inardescēti inhiāti ꝓpīquāti sponsus respondet dicēs:

E Auerte oculos tuos a me: q̄ꝛ ipsi me auolare fecerūt.]

Oculos ad sponsũ tendimus: dũ intimũ
mẽtis ad videndã xp̃i beatitudinẽ aliquã
tulũ aperimꝰ. Sed oculos auertere ꝑcipi
mur: ne vz aspicere eã sicuti est quãtũcun
ꝙ videamꝰ arbitremur. Ipsi em̃ oculi eũ
auolare fecerũt: q̃ꝛ ꝙ amplius videt̃ eo ma
gis inuisibilis esse cognoscit̃. Et a nobis
auolat: q̃ꝛ quãtulũcũꝙ ictu mẽtis appre-
hensus incõprehẽsibiliter sup oẽm cona-
tũ nostrũ se exaltatũ esse manifestat. Ocu
li quippe mẽtis quasi hoc efficiũt: vt auo
let: q̃ꝛ per hoc tantillũ quo videt̃ valde lõ
ginquus: ⁊ auolãs a nobis sicut dictũ est
apparet. Sequitur.

F Capilli tui sicut greges ca-
praꝝ qui ascenderũt de mõte ga
laad Dentes tui sicut greges tõ
saꝝ ouiũ que ascenderũt de laua
cro. Oẽs gemellis fetibus: ⁊ ste
rilis nõ est inter eas. Sicut cor-
tex mali punici sic gene tue abs-
ꝙ eo qd̃ intrinsecus latet.]

Hec oĩa dicta de ecclesia supius vt potui-
mus exposuimus. Ideo nũc de synagoga
eadẽ replicare deuitamꝰ: vnũ est tñ qd̃ nõ
silr̃ repetit̃ q̃ꝛ ibi sicut fragmẽta mali puni
ci: hic aũt sicut cortex mali punici dicitur.
Quo nihil aliud designari puto: nisi san
guinẽ nostrũ qui sub antixp̃o morient̃: et
vnitatẽ fidei: sub qua multi iudeoꝝ strin-
gent̃. In cuiꝰ ꝯstantia dũ sanguis effusio
nẽ patient̃: fidei tribulatiõe quasi corticis
rubore decorabunt̃. Sequit̃.

G Sexaginta sũt regine ⁊ octa
ginta concubine: ⁊ adolescentu-
larum non est numerus.]

Quid per reginas: nisi sanctoꝝ aĩe desi
gnant̃: que dũ corpa sua prudẽter regũt:
⁊ alijs ꝓsumit̃: regnũ sibi eternũ acq̃runt.
Sunt em̃ nõnulli in sctã ecclesia q̃ carnez
suã macerãt: ⁊ ꝓpter deũ affligũt: vicia vi
cũt: demones velut tyrãnos sibi subijciũt
oẽs motus suos vt ordinate currãt: sapiẽ
ter regũt: alijs ꝑdicant hoc qd̃ ipsi faciũt:
multos a faucibus demonũ gladio verbi
pugnãtes abstrahũt. Quid hmõi aĩe nisi
regine existũt: que dũ regẽ xp̃m sponsum
suũ valde diligũt: amoris cõmixtiõe ⁊ li-
bidinis execratiõe regios filios. i. fideles
populos gignũt Quibꝰ oĩbus beatus pe
trus dicebat: Vos aũt genus electũ: rega
le sacerdotiũ: gens sctã: populus acq̃sitio
nis. Sed regine. lx. esse perhibet̃. Dena
rius quippe numerꝰ per senariũ multipli
catus in. lx. cõplet̃. Et quid per denariũ
nisi decẽ ꝑcepta legis? Et q̃d per senariũ
nisi laboꝛ huiꝰ vite signat̃? Sex em̃ diebꝰ
qd̃ necessariũ est opamur: ⁊ in septĩo quie
scere per legẽ iubemur. Bene ꝙ. lx. regi-
ne dicunt̃: q̃ꝛ dũ. x. precepta in hoc seculo
operant̃: seculũ aũt hoc sex diebꝰ opatori
is euoluit̃: in eis quasi per senariũ nume-
rũ replicat̃. Predicãt em̃ quicꝫ. x. prece
pta legis: in quoꝝ operatiõe se exercẽt in
tpalitate huiꝰ corruptiõis. Sex igit̃ deci
es: vel. x. sexies multiplicãt: q̃ꝛ vl̃e hoc tẽ
pus in explẽda. x. ꝑcepta legis spũaliter
esse trãsgrediendũ opibꝰ suis manifestãt:
⁊ verbo predicãt Quoꝝ laudẽ in hoc mũ
do aliqñ reprobi aspiciũt: ⁊ vt silr̃ laudẽt
vel vt aliqd̃ cõmodũ in hac vita q̃uocũꝙ
adipiscant̃: ⁊ ipsi per semetipos ꝑdicato-
res fiũt. De quibus bene subdit̃.

H Et octoginta concubine.]

Concubine q̃ppe nõ vere sed ficte dños
diligũt: ⁊ ab eis nõ posteritatẽ filioꝝ: sed
ꝑñtiã expetũt: nec ꝯtinẽtiã exercẽt: sꝫ libi
dinẽ explere ꝯcupiscũt. Sic si falsi ꝑdica-
tores in ecclesia existũt: q̃ꝛ dũ nõ xp̃m: sed
lucrũ vel laudẽ diligũt: nõ spũalr̃ ⁊ caste:
sed carnaliter ⁊ libidinose xp̃o se iungũt.
Bñ ergo ꝯcubine vocant̃: q̃ꝛ xp̃m quẽ ꝑ-
dicãt: nõ spũ: sed carne sectant̃. De q̃bus
apl̃s paulus dicebat̃. Multi em̃ ambulãt
q̃s sepe dicebã vobis: nũc aũt ⁊ flens dico
inimicos crucis xp̃i: quoꝝ finis interitus
quoꝝ deus venter est. De q̃bus ipse idez
ait: Hmõi nõ seruiũt dño iesu: sed suo vẽ
tri. Que tñ ꝯcubine bene. lxxx. esse dicũt̃
q̃ꝛ ⁊ si toto corde terrena diligũt: celestia
tñ locunt̃ Octonariũ quippe numeꝝ per

denariũ ducimus ⁊ ad octoginta venimꝰ Per decẽ autẽ decalogus sicut dictũ est significat. Per octo vero resurrectio q̃a octauo die redẽptor noster resurrexisse ꝓbatur. Predicatores vero ⁊si falsi sunt ꝑ desideriũ. scripturã tamẽ diuinã ⁊ resurrectionẽ quã credimus manifestãt ꝑ verbũ. Si eñi aliud predicarẽt. predicatores inter xp̃ianos nõ essent de quibus in euãgelio ait. Sup cathedrã moysi sederunt scribe ⁊ pharisei que dicũt: facite que aũt faciũt facere nolite. Sed qꝛ ⁊ falsorũ ⁊ verorũ predicatorũ exhortatiõe plurimi ad fidẽ veniũt ⁊ cũ electis multi intrãt quia ad sortẽ electorũ nõ ꝑtingunt iõ subdit.

I Et adolescentularuz non est numerus.]

Cũ eñi scriptũ sit. adolescẽtia ⁊ iuuẽtus vana sũt. Quid ꝑ adolescẽtulas has nisi vagas aĩas itelligiũꝰ: q̃ dũ vana hꝰ mũdi sectant que diligũt numerũ electorũ excedũt. De quibꝰ ꝑ psalmistã dicit. Annũciaui ⁊ locutꝰ sũ. multiplicati sũt sup numerũ. Qđ eñi electorũ numerꝰ apud deũ sit cõstitutꝰ manifestat ap̃lus paulꝰ q̃ ait. Nouit dñs qui sũt eiꝰ. Et ꝑ semetip̃z dñs ait. Ego scio quos elegerim. Quos quia nõ imꝑfecte scit sꝫ ꝑfecte nouit. ꝓculdubio ⁊ numerꝝ ĩ quo eligunt cognoscit. De quibꝰ ꝑ paulũ dr̃. Quos eñi p̃sciuit ⁊ p̃destinauit ꝯformes fieri ĩmaginis filij sui Bñ ergo adolescẽtularũ nõ ẽ numerꝰ: qꝛ dũ ꝑ vanitatẽ q̃ diligũt in numerũ electorũ nõ currũt extra remanẽtes q̃si in cognitionẽ diuinã nõ veniũt. Quibꝰ ip̃a veritas ĩ futuro iudicio dictura ẽ. Nescio vos discedite a me oẽs q̃ opamini iniq̃tatem. Sꝫ dũ reprobi mũdana querũt ⁊ mltiplices cupiditates aĩm diuidũt. scã q̃libꝫ aĩa in numerũ electorũ se strĩgit. multaqꝫ videt fastidiẽs vnũ qđ nõ videt ardẽter appetit. qđ q̃diu nõ tenet ĩ fide se nutrit. in charitate se vnit. Et dũ id qđ vnũ ⁊ idip̃z ẽ sequit. de hmõi multis vna ecclesia efficit de qua ꝑ sp̃õsum dicitur.

K Una est colũba mea. ꝑfecta mea. vna ẽ matris sue. electa genitricis sue.]

Mater nr̃a ẽ regeneratrix gr̃a apđ quã vna colũba eligit qꝛ illos solos colligit. q̃ in simplicitate ꝑmanẽt. ⁊ ab vnitate non scindunt. Multi q̃ppe fideles dũ ĩ idip̃m intẽdũt. Dũ vno desiderio xp̃i se inuicem nutriũt. dũ habẽtes cor vnũ ⁊ aĩam vnã ĩ charitate se vniũt ex multꝭ mẽbrꝭ vnũ corpus efficiũt. Oẽsqꝫ ĩ vnitatis simplicitate viuẽtes vna colũba existũt. q̃ sola ꝑfectã ⁊ electa genitrici sue dr̃ qꝛ extra hãc solã gr̃a fauẽte nutrit de qua bene subditur.

L Uiderũt eã filie syon ⁊ beatissimã predicauerunt. regine et cõcubine laudauerunt eam.]

Syon filie sũt eccl̃ie: q̃ dũ vitã eternã in hac carne ꝯtẽplant: a peregrinãte eccl̃ia ad regnãtẽ ecclesiã erigunt Uidẽt filie syon colũbã ⁊ btĩssimã p̃dicãt qꝛ scẽ aĩe duz ꝟtutes eccl̃ie spectãt ĩ laudẽ ꝓrũpũt ⁊ ad eiꝰ btĩtudinẽ inhiãt. Sctã q̃ppe ecclesia gr̃a genitrice nutrit. dũ fide erudit. carne sui sp̃õsi pascit sanguĩe lauat. scriptura diuina saginat. Hmõi robusta nutrimẽtꝭ demones expugnat: vitia suffocat. carnẽ domat sp̃m roborat: vitã expectat. Hec oĩa q̃cũqꝫ aspicit recte ĩ ãmirationẽ ꝓtinꝰ assurgit. ⁊ btĩssimã ꝓnũciat qꝛ videt ad q̃tam gloriã ꝑ tot ꝟtutes exurgat. Cuz reginis ẽt ꝯcubine laudãt qꝛ ⁊si opibꝰ falsi p̃dicatores existũt sermonibꝰ tñ eadez q̃ ⁊ veri populis ostẽdũt. De quibꝰ ip̃a ꝟitas dicit. Populꝰ hic labijs me honorat cor ãt eorũ lõge ẽ a me. qđ apte mãifestat dũ iterũ dicit. Dictis ꝯfitent se nosse deũ factis ãt negãt. Sãcti eñi viri dictis ⁊ factꝭ deũ ꝯfitent qꝛ qđ credũt faciũt ⁊ ad bona q̃ faciũt etiã alios sermonibꝰ ⁊ exẽplis trahũt quorũ ꝟtutibꝰ aduersarij ad fidẽ excitãt dũ ĩ eis ⁊ puritatẽ fidei: ⁊ ꝯstãtiã opis admirant. Uñ ⁊ synagoga ad fidẽ erigit cũ in eccl̃ia q̃ sint merita fidei admirãs contẽplat dicens.

M Que est ista: que ꝓgredit

ꝗſi aurora pulchra vt luna ele-
cta vt ſol terribilis vt caſtroꝝ
acies ordinata.]

Eccleſia ſctā quaſi aurora cōſurgens in
iudicio vltīo ꝓgredit̄ qꝛ relictis tenebris
corruptiōis: incorruptiōis claritate inno-
uat̄. Que bn̄ vt ſol electa dr̄ qꝛ ad eandē
gloriā ꝑducit̄ ad quā caput ei⁹ xp̄us q̄ ſol
iuſticie ē eſſe ꝓhibet̄. Vn̄ eſt ꝙ idē ſol ait
Volo pater vt vbi ego ſuꝫ illic ⁊ miniſter
me⁹ ſit. Qd̄ tn̄ ⁊ de mēbris eiuſdē eccl'e
adhuc ī hac carne viuētib⁹ intelligi pōt.
Sūt eniꝫ nōnulli q̄ magna intētiōe q̄ ſint
tormēta reproborū aſpiciūt: ⁊ que ſūt fcā
ſua ſine palpatiōe examinare ꝯtendūt. dū
qꝫ ſe peccaſſe cognoſcūt: ⁊ ꝑ hoc ire ad re
proborū tormēta pertimeſcūt. ſubito tene
bras iniquitatis derelinquūt ⁊ luce iuſti-
cie accēdi cōcupiſcūt. mox ad ſanctā ope-
rationē conſurgūt: ⁊ per bona que faciunt
clarere quibuſqꝫ proximis incipiūt. Hi ꝓ
culdubio velut aurora cōſurgentes ꝓgre
diuntur. nūc alijs lumine ſancte oꝑatio-
nis reſplēdeſcēt de qua bene ſubdit̄.

N Pulcra vt luna electa ut ſol.

Luna quippe dum noctē illuminat calli
gātibus oculis iter per qd̄ homo gradia-
tur demonſtrat. Sic nimirum queqꝫ aīa
que tenebras dimittit ⁊ in ſanctā operati
onem ſe extēdit. dū exemplū bene oꝑandi
tribuit ꝓximis quaſi lucē teneb̄reſcētib⁹
oculis ſpergit. Dū enī peccātes quiqꝫ bo
nuꝫ opus aſpiciūt ⁊ ad idē faciendū ſe cō
uertūt quaſi errātes in nocte ꝑ lumen lu-
ne ad viā redeūt. Hec itaqꝫ anima dū pec
cantib⁹ bona exēpla prebet quaſi luna in
nocte lucet. Dū vero magis ac magis cre
ſcit ⁊ de die in diē per cōſuetudinē operꝫ
lumē iuſticie tā perfecte accipit vt etiā bo
nis exempla īmitationis prebeat que pri⁹
ſolis peccatorib⁹ īmitāda apparebat pro-
fecto iā luna ſol efficit̄: qꝛ que in nocte er
rantib⁹ nūc lucebat. modo in die ambulā
tibus lumē veritatis manifeſtat. Hinc eſt
qd̄ ſequit̄. Electa vt ſol d̄ quo bn̄ ſubdit̄.

O Terribilis vt caſtroꝝ aci-
es ordinata.]

Hoc qꝛ iā dictū eſt iterū nō neceſſe ē ex-
poni ne ſic videat̄ faſtidiū generari. Seq̄-
tur. Ergo ſpōſus ⁊ cām dicit. vn̄ tāta vir
tus in eccleſia ex:reſcere poſſit. Viſitatio
ne quippe renouat̄ ⁊ qd̄ in ea tenebroſuꝫ
eſt reſpectione eius illuminat̄. Et hinc eſt
quod ſubdens ait.

P Deſcendi in ortū nucū vt vi
derem poma conuallīū: ⁊ inſpi-
cerem ſi floruiſſent vinee et ger
minaſſent malapunica.]

Quid ꝑ nuces: niſi ꝑfectos quoſqꝫ ītel-
ligim⁹: qui dū diuinā ſapīam intra corꝑa
ſua retinēt quaſi nucleū ī fragili teſta por
tāt. Sūt enī quā plureſ ī eccleſia q̄ aſſidue
diuine ſcripture intēdūt quā ſuauis ſit do
min⁹ guſtātes. ampli⁹ guſtare ꝯcupiſcūt
ſctā gaudia ī corde rumināt: ⁊ rumināte s
magis ac magis ꝯualeſcun: ⁊ tn̄ foris ne
ſciētibus eos viles apparēt qꝛ ignorat̄ ꝙ
dulcē ī ſuis īteriorib⁹ cibū portēt. Quid
iſti: niſi nuces exiſtūt: q̄ nuclei dulcedineꝫ
int⁹ ferūt. exteri⁹ vero carnis vilitatē pre
tendūt. De quib⁹ fuit apl'us qui dicebat.
Habem⁹ theſaurū iſtū in vaſis fictilibus.
Ort⁹ igit̄ nucū: corda ſūt ſanctorū q̄ dum
deū valde diligūt celeſtē dulcedinē in in-
timis gerūt. vn̄ ī pſalmo ſcriptū ē. Quaꝫ
magna multitudo dulcedīs tue dn̄e ꝙ ab
ſcōdiſti timētib⁹ te. Sꝫ quid ē ꝙ in ortuꝫ
nucū ſpōſus deſcēdit vt poma videat: cū
poti⁹ nuces videre debeat. Verūtn̄ ſcien
dū eſt ꝙ maxīe corda ꝑfectoꝝ viſitat ſeiſqꝫ
benignitatis ſue ſuauitatē manifeſtat vt
ꝑ eos ad infirmiores poſtmodū veniat et
ꝗtū in augmētū iuſticie ꝓfecerint. ꝑ illoſ
cognoſcat. vn̄ ſcriptū ē. Dn̄s de celo pro-
ſpexit ſuꝑ filios hoīm vt videat ſi ē intelli
gēs aut requirēs deū. Dū enī diuina bo-
nitas corda ꝑfectorū illuſtrat eoſqꝫ ad cu-
rā ꝓximorū ꝑ charitatis ſollicitudinē in-
ſtigat. quid hoc ē aliud niſi ꝙ ad ortū ve-
niēs poma ꝯuallis ꝑ illos q̄b⁹ ꝑſidet pro-

spectat. Tūc enī dñs videre vel cognosce
re dr̄ cū scōs suos q̄s illustrat ad vidēdū
exhortat. Sz q̄d ē q̄ nō poma mōtis sz po-
ma ɔuallis vt videat descēdat: nisi qd ill'
respectū sue miseratōis tribuit De quo p
psalmistā dicit. Quoniā excelsus dn̄s et
humilia respicit ꝛ alta a longe cognoscit.
Et ipse dñs p semetipsum ex voce pphe
te dicit. Sup quē requiescet spūs me⁹: ni
si sup humilē ꝛ quietū ꝛ trementē sermo-
nes meos. Sequit autē spōsus ꝛ dicit.

**Q Et inspicerem si floruissent vinee ꝛ germiassēt mala pūica.**

Vinee florēt qñ in ecclesijs filij recēter i
fidē generant ꝛ ad sanctā cōuersationem
quasi ad fruct⁹ soliditatē prepant. Mala
punica germināt qñ pfecti quiq̧ p exem-
pla sua primos edificāt ꝛ in nouitatē san
cte cōuersationis p p̄dicationē ꝛ bonoꝝ
operū ostensionē inuitāt. Illud q̄ppe ma
lū punicū videlicet aplus Paul⁹ germi-
nauerat q̄ dicebat. Filioli mei quos iterū
parturio donec formet xp̄us in vobis. Sic
in scā ecclesia agit vt p bonos mali ɔuer
tant: p pfectos impfecti nutriant donec ꝛ
ipsi ad pfectionē veniant: ꝛ infirmos q̄s-
q̧ sicut ipsi pducti sunt ad meliora pdu-
cant. Hos xp̄us ecclesie spōsus visitando
pspicit: respiciēdo corp⁹ sanctū conuigit:
qr ideo corp⁹ infirmitatis assumpsisse co
gnoscit: vt in corp⁹ sue claritatis tota si-
mul ecclesia trāsformet. Vn̄ beat⁹ Pau-
lus ait. Qui reformabit corp⁹ humilita-
tis nostre cōfiguratū corpi claritatis sue.
Hec oīa in fine mūdi synagoga tandē ex-
citata pcipiet: ꝛ se tā diu ignorasse repre-
hendet dicens.

**R Nesciui aīa mea cōturbauit me ppt quadrigas aminadab]**

Acsi diceret. Tot v̄tutes i scā ecclīa fie
ri vidēs q̄re i tāto tpe nō pcepi: quare in-
credula pstiti: cur tādiu p ifidelitatē meā
i tenebris ignorātie remāsi: sz ppter qua-
drigas aminadab ɔturbat qr qñq̧ p p̄di-
cationē xp̄i ad fidem suscipiēdaz excitat.
Aminadab enī spōtane⁹ ppli mei interp̄
tatur. Et bene p dubio xp̄us ille a patre
spōtaneus ppli mei dr̄: qr vera spōtanea
charitate ad populū saluandū descēdit: ꝛ
vt nos a morte eleuaret pia volūtate: ꝛ be
nigna gr̄a mortē in cruce suscepit. vn̄ et
ipse ad patrē ait. Volūtarie sacrificabo ti-
bi. Et vn⁹ ex redēptis ad xp̄m loquēs aie
bat. Exaudi me dñe qm̄ benigna ē miseri
cordia tua. Propt q̄drigas ergo amina-
dab synagoga ɔturbat qr qñ tandē q̄tuor
xp̄i euāgelia i mūdo currētia in cordibus
hoīm feruētia p fidē ɔtēplat. mox in tene
bris sue infidelitatis ɔfundit ꝛ aborta ɔfu
sione salubri ad pniaz ɔmouet. Cui eccle
sia benigne loquit dicens.

**S Reuertere reuertere sunamitis reuertere reuertere vt intueamur te.]**

Sunamitis q̄ppe captiua iterp̄tat. Su-
namitis ergo vt reuertat vocat qr synago
ge i fine mūdi fides ab ecclīa offeret vt dig
nitatē pristinā recipiat: q̄ sub infidelitatis
iugo a demonib⁹ captiuat. Et bn̄ quater
reuerti āmonet qr i quatuor mūdi ptes iu
dei dispsi sūt sicut p̄dictū ē p pphetā. Si
fuerit numer⁹ filioꝝ isrl' velut arena maris
reliq̄e salue fiēt. Reuertat ḡ sunamitis vt
eā itueamur. Itē synagoga ad fidē ɔuer-
tat vt i pnīa oībus ondat q̄tū malū fece-
rat qñ deū suū i cruce ɔfigebat. Lz ptin⁹
cū ecclīa fidē synagoge ītueri appetit spō
sus ɔgratulādo q̄si iterrogās rn̄dit ꝛ dic.

Capitulū. VII. A

**Quid videbis in sunamite: nisi choros castroꝝ:**

Castra q̄ppe militātiū sūt. Ca-
stra ḡ i sunamite videbūt: qr p fide q̄ mō
ipugnat tūc robuste ɔ ifideles als pfidos
p̄liabit. Sz qr hoc p scāz ecclīaz fiet vt sy
nagoga cōuertat qr s̄monib⁹ ꝛ exēplis p̄
dicatoꝝ ɔuertet ad fidē. ideo iuste ad lau
dem spōse sponsus se cōuertit dicens.

**B Quā pulchri sunt gressus tui in calciamētis filia pricipis.**

Filia principis sctã ecclesia dr̃ qꝛ p̃dicatione xp̃i in vitã nouã regeneratᷓ qꝛ ꝑ diuinitatis potentiã oĩ creature quã ꝯdidit pꝛincipatᷓ. Quid sũt aũt calciamẽta ecclĩe nisi exẽpla precedẽtiũ patrũ: quibꝰ in via mũdi hꝰ munitᷓ: vt ꝑ oẽs tribulationes q̃ exurgũt ꝯfidẽter calciata gradiatᷓ. Unde Paulꝰ dicit. Calciati pedes ĩ preparatiõe euãgelij pacis. Calciamẽta q̇ppe de mortuis aĩalibꝰ fiũt. Et nos pedes spũalitᷓ calciamꝰ qñ a patribus sctĩs carne mortuis exẽpla sumimꝰ: vt ad eorũ silitudinẽ mundi hꝰ tẽptatiões expugnemꝰ. Põt tñ intelligi ꝙ ecclĩa calciatᷓ qñ ĩ p̃dicatiõe sua ad ꝑferẽda insurgẽtia mala morte xp̃i munitᷓ. Pulchri ergo sũt spõse gressus calciate q̃ filia ẽ pꝛĩcipis: qꝛ corã diuinis oculis placet officiũ cuiꝰlibet electi ẜm exempla patrũ predicantiũ. Sequitur.

E **Iũctura femoꝛuꝫ tuorum sicut monilia.**

Per duo femora spõse duo poplĩ ecclesie. ꝑ iũcturã femorũ cõcordia designatᷓ p̃dicatorũ quibꝰ pplĩ vniuntᷓ dũ ad fidẽ catholicã: circũcisio ⁊ prepuciuꝫ erudiuntᷓ ꝑ eos. Qui vt monilia existũt: qꝛ dũ in sapientia q̃ refulgẽt sctã opa q̃ faciũt q̃si in auro lapides gerũt. De quibus sequitur.

D **Que fabricata sũt manu artificis.**

Manu artificis monilia fabricantᷓ qꝛ opere christi predicatores pulchri ⁊ vtiles efficiuntur. Sequitur.

E **Umbilicus tuus crather tornatilis nunq̃ȝ indigẽs poculis.**

Umbilicꝰ etiã sctõꝝ p̃dicatorũ ordo ẽ q̃ bñ crather esse dr̃ qꝛ dũ ꝑ eos populꝰ eruditᷓ: vino spũali ipsoꝝ officio ebriatᷓ. Qui bñ tornatilis nũcupatᷓ qꝛ iuxta mores vniuersos hoĩm necesse ẽ vt lingua p̃dicatoris voluatᷓ. Qui poculis nõ indiget qꝛ ꝙ alijs p̃ponit: necesse ẽ vt abũdãtiꝰ ceteris bibat ⁊ pleniꝰ q̃ȯ dat cõtineat. Sequitᷓ.

F **Uẽter tuꝰ sicut aceruus tritici vallatus lilijs.**

Per vẽtrẽ pplĩ latitudo designatᷓ: q̇ bñ sicut aceruꝰ tritici lilijs vallatᷓ qꝛ dũ opibus sctĩs intendẽs ĩ celeste horreũ preparatᷓ exẽplis scõꝝ vt ꝑseueret. Undiq̃ȝ munitᷓ. de quibus iterũ dicitur.

G **Duo vbera tua sicut hinnuli capree gemelli.**

Duo vbera tua pplĩ existũt qꝛ dũ ĩ amore fraterno sꝑ viuũt se ĩuicẽ lacte pietatis ĩ charitate nutriũt. Qui bñ duo hĩnuli capree gemelli noĩantᷓ: qꝛ dũ ꝑ predicatõeꝫ synagoge ĩ fide geniti eiꝰ scripturis nutriuntᷓ in spe eternitatis intẽdentes quasi in montibus concoꝛdes pascuntur. De quibus predicatoꝛibus sequitur.

H **Collũ tuũ sic̃ turris eburnea.**

Collũ sponse sicut turris eburnea dr̃: q̇a p̃dicatores ecclesie: ⁊ alti ꝑ ꝯtẽplationeꝫ ⁊ foꝛtes ꝑ sctõꝝ operũ excercitationẽ: ⁊ p̃ciosi per diuinam sapientiã habent. De quibus iterum dicitur.

I **Oculi tui sicut piscine in esebon q̃ sũt ĩ poꝛta filie mltitudis.**

Esebon cingulũ meroꝛis interpretatur. Oculi ergo spõse sicut piscine ĩ esebon dicuntᷓ qꝛ dũ de peregrinatiõe sua ꝯtristantᷓ lachꝛymis se lauãt vt ꝑ eos pplĩ ꝯuenienter corã deo mũdãtᷓ. In poꝛta ãt filie multitudinis sũt qꝛ in fide stãt ꝑ quã ecclesie multitudinẽ ad celestia ĩtroducũt. Seq̃tᷓ.

K **Nasus tuus sicut turris libani q̃ respicit cõtra damascum.**

In naso odoꝛis discretio habetᷓ. Per nasuꝫ ergo discretio p̃dicatoꝝ designatᷓ qꝛ ꝑ eos nobis virtutũ odoꝛes: ⁊ vitioꝛuꝫ fetores demõstrantᷓ. Sꝫ nasus sicut turris libani existit qꝛ dũ semel p̃dicatores aq̃ baptismatis lauantᷓ: ⁊ quotidie lachꝛymis a pctĩs q̃ ꝯtra deũ ꝯmiserũt dealbantᷓ: digni sũt vt ad altioꝛa magis ac magis ꝑ foꝛtitudinẽ erigantᷓ. Sꝫ turris ꝯtra damascũ respicit qꝛ pctõribꝰ sꝑ sanctꝰ quilibet p̃dicatoꝛ cõtradicit. Damascꝰ q̇ppe sanguineꝰ interpretatᷓ: ⁊ peccatrici gẽti dr̃. Manus

tue plene sũt sanguĩe. Sed qꝛ de mẽbris dixit dignũ ẽ vt d̃ capite loq̃r. iõ subdit.

L **Caput tuũ vt carmelꝰ: et come capitis tui vt purpura regꝭ iuncta carnalibus.]**

Caput eccľie xp̃s qui bñ vt carmelꝰ dr̃: qꝛ ipse ꝑ passionẽ quã sustinuit. ad gl'iaꝫ patris ẽ exaltatꝰ. De q̃ scriptũ ẽ. Et erit ĩ nouissimis diebus preꝑatus mõs domus dñi ĩ vertice mõtiũ. In carmelo q̃ppe helyas orãs obtinuit pluuiã. Et nos in carmelo orãtes pluuiã impetremꝰ qm̃ ĩ xp̃m credẽtes xp̃m desideramꝰ ⁊ a pr̃e irrigati onẽ gr̃e suscipimꝰ quã rogamꝰ. Moralit̃ autẽ caput spõse mẽs vocat̃ qꝛ sicut a capite mẽbra sic a mẽte oẽs cogitatꝰ nostri disponunt̃. Carmelꝰ aũt scia circũcisionis ĩterpretat̃. Caput ergo spõse vt carmelꝰ esse ꝓhibet̃ qꝛ q̃libet sctã mẽs nouit qualit̃ digne circũcidat̃ nouit qꝛ nihil ẽ q̃cq̃d in corpe agit̃ si mẽs ĩmũda fuerit q̃ templũ xp̃i si efficit̃. efficit̃ qd̃ ⁊ ab ip̃o inhabitabitur. Et qꝛ pharisei non agebãt iõ dicebat btũs Stephanꝰ eis q̃ eũ occidebãt. Dura ceruice ⁊ incircũcisi cordibꝰ ⁊ auribꝰ sp̃ restitistis spiritum sancto.

M **Come autem capitis eius vt purpura regis iuncta carnalibus esse memorantur.]**

Purpura q̃ppe ꝑ fasciculos in canalibꝰ ligat̃ suꝑ quos dũ aq̃ ꝓijcit̃ ꝑ canales ad vestẽ q̃ supposita ẽ currit vt vestis tingat̃ ⁊ mihi nomẽ accepit vt ticta color̃ purpurea purpura vocet̃ q̃ oĩa sctẽ mẽti ꝯgruũt si itelligant̃. Come q̃ppe capitꝭ sũt cogitatiões mẽtis q̃ in canalibꝰ ligãtur: qꝛ in scripturis diuinis ne ĩutiliter fluãt ligant̃ qꝛ dũ in cogitationibꝰ sc̃ẽ mẽtis gr̃a celestis suscipit̃: ⁊ totã aĩam ĩ celeste ornamẽtũ ꝯponit ita vt iã tota aĩa in vitã eternaꝫ inardescat: ⁊ ad eternũ spõsum ẽt ꝑ sanguineꝫ martirij ꝑgere cõcupiscat. De tota q̃ppe eccľia Paulꝰ dicit. Qui exhibuit sibi ecclesiã vestẽ sine macula ⁊ ruga. Et de singulis eccľie fidelibꝰ dr̃ his oĩbꝰ velud ornamẽto vestieris. Sic tincte ergo sic pulchre sic purpuree sc̃ẽ spõse ad gaudens spõsus loquitur dicens.

N **Quã pulchra es ⁊ quã decora karissima in delitijs.]**

Notandũ ꝙ charissima ẽ in delitijs q̃a ad charitatẽ ⁊ ad familiaritatẽ xp̃i non ꝑuenit q̃sq̃s scripture sc̃ẽ delitijs abũdare nõ ꝯtẽdit. Inde enĩ dr̃ oĩ habẽti dabit̃ et habũdabit: ei ãt qui nõ hꝫ ⁊ ꝙ videt̃ hr̃e auferet̃ ab eo. His enĩ delitijs q̃ habũdat reficit̃. his refectꝰ assidue ad maiora ꝑcipiẽda preꝑat̃. Uñ ⁊ huic sponse l'mĩe dr̃.

O **Statura tua est assimulata palme ⁊ vbera sua botris.]**

Palma q̃ppe dũ crescit deorsuꝫ stringit̃ ⁊ sursum dilatat̃. Sic sctã aĩa ab imis ad mĩnima ĩcipit ⁊ paulatim ad maiora crescẽdo vsq̃ ad amplitudinẽ ꝑfecte charitatis ꝑuenit. Nemo enĩ sicut scriptũ est repẽte fit sũmꝰ. In psalmo ãt de iusto hoĩe dicit̃. Iustꝰ vt palma florebit. Ubera ãt sponse duo p̃cepta charitatꝭ existũt q̃ aĩam quaꝫ possidẽt vino celesti inebriat ⁊ nutriunt. Põt tñ ꝑ palmã crux xp̃i intelligi. Palma iam in sublime valde crescẽs dulcissimos fructꝰ gignit ⁊ crux xp̃i celestẽ cibuꝫ nobis preꝑauit. Cui statura spõse assimilat̃ qꝛ ꝓ xp̃o nõ dubitat q̃sq̃s xp̃m valđ diligẽs digne imitatur. De palma sequitur Sponsus dicens.

P **Dixi ascendã in palmaꝫ apprehendã fructꝰ eius.]** Dixi vere ⁊ ascẽdit qꝛ sicut añ secula ꝓ morte nr̃a mori disposuit sic ĩ fine mũdi ꝓpicius ⁊ verax adimpleuit. In palmã ergo ascẽdit ⁊ fructꝰ eiꝰ apprehẽdit: qꝛ in cruce suspẽsus fructũ vite inuenit ac apprehẽdit ⁊ nobis tribuit. Uñ adimpletũ ẽ quod Sequitur.

Q **Et vbera tua erunt sicut botri vinee.]** Uere ꝑ crucẽ vbera spõse sicut botri vinee existũt: quia in morte xp̃i duo precepta charitatis sensus aĩe susceperũt quibus pasta aĩa debrietur: debriata posteriora obliuiscat̃ ⁊ in anteriora ex-

tenditur. His vberibꝰ etiā ꝓximos nutrit ac robustos secū ad ea que cōcupiscit perducit. vnde scriptum ē. Qui audit dicat veni. Sequitur.

R Et odor orꝫ tui sicut maloꝝ.

Mala punica de quibꝰ superius tā sepe dictū ē hic rememorant̄ quoꝝ odori odor oris spōse satis assimilat̄. Per mala autē punica martyres designari diximꝰ. Per os autē spōse hic debere intelligi eiꝰ predicationē putamꝰ. Que dū virtutes martyrū predicat dū ad eoꝝ similitudinē aīos audientiū instigat. dū in vniꝰ predicatiōe fidei multas virtutes esse māifestat quid aliud ꝙ malorū odorē in ore portat: qꝛ et ruborē corticis ī martyrio ostēdit qꝺ ꝑdicat ⁊ ī virtutibꝰ multitudinē granoꝝ sub eadē fide quasi sub eodē cortice demōstrat de quo ⁊ subditur.

S Gutt̄ tuū q̄si vinū optimuꝫ.

In gutture quippe nihil ē. Per guttur ergo ipsa predicatio iteꝝ designat̄ q̄ quasi vinū optimū esse dicit̄ qꝛ mentes hominū inebriat vt preteritoꝝ sicut dictū ē obliuiscāt̄: ⁊ ī artiora currētes nō lassentur de q̄ spōsa v̄bū d̄ ore spōsi suscipiēs t. adiūgit.

T Dignum dilecto meo ad potandum labijsq̄ꝫ et dentibus illius ruminandum.]

Tale est spōse vinū vt dignū sit dilecto ad potandū qꝛ dū sancta ecclesia fidē veram predicat. duꝫ auditores suos ad sancta opa excitat dū solū christū diligere immitari amplecti bonū esse verbis ⁊ operibus demōstrat quid aliud ꝙ vinū suū dignū facit: vt in ore spōsi dulce sapiat. qꝺ bene christꝰ potare dicit̄ qꝛ a corꝑe suo a populis fidelibꝰ amabiliter potat̄. De q̄ notandū ē ꝙ omēs potāt sed labia sola et soli dētes rumināt qꝛ dū ecclesia ꝑ sāctos suos ꝑdicat oēs quidē audiūt sed nō oēs quāta sit virtꝰ sententiaꝝ qui dicunt̄ discernūt. Labia vero ⁊ dētes rumināt: q̄a dū ꝑfectiores quiq̄ꝫ post auditū verba ad memoriā reuocāt: dū audita queq̄ꝫ exercitatione assidue cogitāt quasi ad eos reuocātes ꝙ sumpserūt quāta sit virtꝰ cibi quē comederūt sentiūt. Idcirco in lege scribit̄ qꝛ aīal qꝺ nō ruminat īmundū habet̄ q̄a quisq̄s bona q̄ audit siue legit nō recogitat vacās a sanctis cogitationibꝰ necessario īmūdas cōgregat. Seq̄t̄ spōsa ⁊ dic̄.

V Ego dilecto meo et ad me conuersio eius.]

Ac si diceret. Quoniā fide ac dilectiōe soli xp̄o adhereo solū sequor solū cū patre ⁊ spūscō vnū deū videre cōcupisco respectionis eiꝰ suauitatē visitatiōis: benignitatē cōuersationis dulcedinē gaudēter experior: experiēs ꝓclamo.

X Uēi dilecte mi egrediamur in agrū cōmoremur in villis mane surgamꝰ ad vinea: videamus si floruit vinea: si flores fructꝰ ꝑturiūt: si floruerūt mala punica.

Dū sponsa spōsi dulcedinē exꝑta se reficit. De ꝓximo etiā cogitat quē ipsiꝰ spōsi precepto sicut se diligit. Et qꝛ spōsi precepta intelligit etiā vt alij intelligāt concupiscit dicens. Ueni dilecte mi egrediamur in agrū. Ager quippe teste veritate est hic mundꝰ. In agrū vero cū spōsa spōsus egredit̄: qū verbum dei carne suscepta in thalamo virginis ī mūdo mōstratur in villis cōmorat̄: quādo gētes per fideꝫ visitat quā recipiētibus largit̄. Mane ad vineas surgit: qꝛ post resurrectionē suā in gloriā patris sedēs ecclesias quas ꝯstruit etiā defendit. Si floruit vinea cōcupiscit: quia oēꝫ ꝑfectū ecclīe districto exaīe ꝑpēdit: videt si flores fructꝰ ꝑturiūt: qꝛ ꝓspicit ad quē ꝓfectū quiq̄ꝫ teneri ⁊ imꝑfecti excrescūt. Uidet ēt si floruerūt mala pūica qꝛ ꝑfectōs q̄sq̄ꝫ respicit ⁊ q̄d vtilitatꝭ ī ꝓximis habeāt q̄si in floribus fructū arboruꝫ cognoscit: de quibus bene sequitur.

Y Ibi dabo tibi vbera mea.]

In malis punicis dat sponso sponsa vbera qꝛ imꝑfectis viuit charitas gemi-

na: ex qua dũ infirma mẽbra in ecclesia nutriũt: quasi xp̄m lactãt quẽ in minimis suis esse p̄ntem cognoscũt. De q̃b⁹ bñ subdit.

Z Mandragore dederũt odorem in portis nostris.]

Quid per mãdragoras herbã scʒ medicinalẽ ⁊ odoriferã: nisi virt⁹ perfectoꝝ intelligit: per quã perfecti q̃cꝫ dũ impfcõꝝ infirmitatib⁹ medent: in fide quã p̄dicant in portis eccl'e veri medici esse cõprobant Qui dũ exẽpla bonoꝝ operũ circũquaqꝫ per sanctaʒ famã tribuũt: quasi odorẽ quo egroti sanent aspergũt. Sequit.

aa Omnia poma noua ⁊ vetera dilecti mi seruaui tibi.]

Hic per poma sensus scripturaꝝ scãꝝ intelligũt: que dũ ex p̄ribus scis ad nos vsqꝫ perueniũt ⁊ credunt: ex arborib⁹ poma exurgũt: q̃bus aĩe delectãt. Oĩa ĝ poma noua ⁊ vetera dilcõ suo seruat: q2 si nouũ testm̃ eccl'a catholica recipit: vt vetus nõ abijciat: sic vetus venerat: vt nouũ sꝑ in ipis sacrificijs carnalib⁹ per spm̃ intelligat: in nouo scʒ xp̄m venisse ꝯgaudẽs: in veteri aũt semꝑ venturꝝ expectãs ⁊ dicẽs

Capitulũ VIII A

Quis mihi det te fratrem meũ suggentẽ vbera matris mee: ⁊ inueniã te foris ⁊ deosculer: ⁊ iã me nemo despiciat.] In veteri lege eccl'a posita xp̄m exoptabat: ⁊ in secreto p̄ris manẽtẽ foras venire: ꝑ carnẽ ad hũanos oculos nõ mediocrit' cupiebat. Vñ ⁊ dauid desiderans dicebat: Exurge ⁊ ne repellas in finẽ. Et alibi. Inclina celos tuos ⁊ descẽde. Et esaias valde cupiẽs eũ videre dicebat Utinã dirũꝑes celos ⁊ descẽderes. Uult ĝ spõsũ foras spõsa inuenire ⁊ deoscl'ari: q2 ꝯcupiscit sub lege posita: vt ꝑ carnẽ appeat: vt ꝑ amorẽ ei s'uiat cui p̄⁹ nõ accepta gr̃a pl⁹ tiore q̃ amore s'uiebat. Post c⁹ osculũ ⁊ neminẽ despicit: q2 postq̃ xp̄s vẽit ⁊ fidelib⁹ suis spm̃ libertat' infudit: ab ipis etiã angelis eccl'a honorat. Hinc est q' iosue angelũ adorauit: iohãni vero volẽti se adorare dixit: Uide ne fecer' ꝯseru⁹ tuus sũ: ⁊ vn⁹ frm̃ tuoꝝ hñtiũ testimoniũ iesu. Sed q2 venientẽ eccl'a suscepit synagoga repulit: q̃ iteꝝ eũ in fine mũdi suscipiet ⁊ amabit. Iõ subsequit ecclesia ⁊ dicit:

B Apphendã te ⁊ ducã in domũ mr̃is mee: ⁊ ibi me docebis ⁊ dabo tibi poculũ ex vino ꝯditũ ⁊ mustũ maloꝝ ĝnatoꝝ meoꝝ

Apphensũ in domũ mr̃is sue ducit: q2 synagoge in fine mũdi xp̄m in quẽ credit p̄dicabit Dũqꝫ ꝑ p̄dicationẽ eccl'e suscept⁹ fuerit ibi eccl'aʒ docebat: q2 se doceri gaudebit: qñ synagogã iã idẽ corp⁹ factã eru diri secũ videbit poculũ ex vino ꝯditũ ecclesia dabit: q2 ipsi synagoge nouũ testm̃ cũ veteri p̄dicabit: ⁊ q̃i vino poculũ ꝯdiet q2 dulcedinẽ euãgelij testĩonijs leg' que aspsa est vt robustius teneat tinget. Mustũ vero maloꝝ granatoꝝ suoꝝ tribuet: q2 fortiũ viroꝝ q̃ vnitatẽ eccl'ie etiã in martyrio tenuerũt: exẽpla appõet: vt ad eoꝝ similitudinẽ sinagoga ĩardescat: ⁊ añ xp̄i ꝑsecutiõib⁹ mr̃io ꝑductã roborata nõ succũbat Cũ eñi fortiũ pugnatoꝝ victorias audierit: ad eoꝝ imitatõeʒ pugnã subire nõ dubitabit. Qđ apte manifestat cũ subiũgit:

C Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera illius amplexabit me.]

Leua xp̄i vita p̄ns: dextera v̄o vita btã hẽt. Caput aũt nr̃m spũal'r mens esse ꝓhibet. Dicit ĝ synagoga p̄dicatiõib⁹ eccl'ie iaʒ ꝯuersa: exẽplis iã roborata: imitatiõe subleuata: leua ei⁹ sub capite meo: ⁊ dextera illi⁹ ãplexabit me. acsi diceret. Q̃m nũc tanđ xp̄i fidẽ teneo: ei⁹ ĩeffabilẽ gr̃aʒ experior ꝯcupiscibilẽ: ⁊ quã desiderare nesciebã dulcedinẽ sentio: iã t'rena oĩa postpono: etiã ipaʒ vitã carnis ꝓ ei⁹ amore cõtẽpno: ⁊ ad ei⁹ btĩtudinẽ videndã: tot' desiderijs ãhelo. Hoc q̃ppe qđ rẽ aliq̃ ãplectit: ipaʒ quã ãplectit rẽ ex oĩ pte intra se hr̃e nõ ig̃rat. Leua ĝ sub capite est: ⁊ dex

tera amplexat̃: qm̃ scta aĩa mẽti ea q̃ videt supponit: ⁊ ea q̃ nõ videt oĩ conatu ⁊ vniuersis cogitatiõib9 appetit Sũt q̃ppe mõ nõnulli q̃ tãto desiderio celestia sectãt̃: vt oĩa visibilia ꝓ nihilo reputẽt: mentẽ suã celestib9 studijs sine intmissiõe occupẽt: nihil aliud agere libeat: q̃cq̃d extra spũalẽ actionẽ est aĩm9 fastidiat: hãc solã diligat: cetera ꝯtẽpnat: nisi forte ea isti necc̃ia cognoscat. Isti vo sub capite leuã hñt: q̃ mẽte erecta ad btĩtudinẽ xp̃i currẽtes vitã pñtem sub se videt. Et dextera xp̃i eos ãplexat̃: q: ex oĩ pte eos dilectio celestis intra se retinẽs tuet̃. Hmõi q̃ppe viri scõ ocio delectãt̃: in q̃ vite btẽ delectatõe ꝯcupiscibilr per ꝯtẽplationẽ ꝑfruũt̃: in q̃ ꝯtẽplatõez oculũ cordꝭ mũdãt: vt deũ adhuc etiã in hac carne positi q̃tũ hũane infirmitati datũ est videãt: c9 visiõe se illuĩnẽt suauitate reficiãt. Isti illã btĩtudinẽ iã aliquãtulũ experiũt̃: de qua in euãgelio veritatis voce dr̃: Beati mũdo corde qm̃ ipsi deũ videbũt Qd̃ em̃ futuꝝ est iã in eis incipit cõpleri: q: ⁊ si in hoc mũdo adhuc in carne viuũt: iã tñ ꝑ hoc qd̃ mai9 est in eis extra carnẽ sũt. Ab his ĩplet̃ qd̃ per psalmistã diña voce ꝓcipit̃. Uacate ⁊ videte: qm̃ ego sũ deus. Hi em̃ q̃ sine mũdi strepitu viuũt: eo mentẽ in dei visionẽ ꝑ desideriũ ⁊ ꝯtẽplationẽ figũt. Et qm̃ tales multi ex synagoga in fine mũdi vt credim9 ꝑ ꝯuersionẽ erũt bene ab hmõi dictũ intelligit̃. Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera illius amplexabit̃ me. De quib9 ⁊ ꝓ quibus sponsus loquit̃ cõsequẽter.

D Adiuro vos filie hierl̃m: ne suscitetis neq3 euigilari faciatis dilectã donec ipsa velit.]

Sed q: iã illud supius exposuim9 iterũ exponere recusam9. Sed de eadẽ synagoga iã facta ecclesia filie hierusalẽ que ammirãtes interrogãt ⁊ dicũt.

E Que est ista que ascẽdit de deserto delicijs affluens innixa sup dilectum suum.

Scã eccl̃ia vel q̃libꝫ scã aĩa de deserto ascẽdit: q: in exilio h9 ꝑegrinatiõis posita ad celestia gaudia mẽte ⁊ cogitatiõib9 tẽdit. Uñ ⁊ paul9 dicebat. Nr̃a cõuersatio in celis est. Delicijs affluit: q: scẽ scripture meditatiõib9 intendẽs: celesti pabulo assidue mentẽ pascit: sup dilectũ ĩnitit̃: q: in soli9 xp̃i auxilio ꝯfidens: eo largiẽte ab exilio ad patriã transfert̃. Ipsa q̃ppe veritas oĩbus fidelib9 ait: Sine me nihil potestis facere. Uñ vero accepit: vt ab infimis ad supiora a deserto ad regnũ ascendere possit: manifestat dilect9 cũ subdit:

F Sub arbore malo suscitaui te

Quid ꝑ arborẽ malũ: nisi scã crux designat̃: que malũ illud sustinuit: de q̃ eadẽ spõsa in supiorib9 dicit: Sicut malũ iter ligna siluaꝝ: sic dilcũs me9 iter filios. Sꝫ spõsaꝫ suã xp̃s sub arbore malo suscitauit q: in cruce posit9 subditã sibi eccl̃aꝫ ad vitã vocauit: vt a somno mortꝭ resurgeret ⁊ cũ illo se crucifigẽs ad nouã resurrectionẽ ꝓperaret Uñ ⁊ apl̃s cuiuis aĩe mortue dicit: Surge q̃ dormis ⁊ exurge a mortuis: ⁊ illumĩabit te xp̃s. Et q̃busdã q̃ iã surrexerãt. Alibi dicit. Si ꝯsurrexistis cũ xp̃o q̃ sursũ sũt q̃rite: sed q: infidelitas synagoge xp̃m crucifixit. Ideo sequit̃.

G Ibi corrupta est mr̃ tua: ibi violata est genitrix tua.

Sub arbore malo violata esse eccl̃a dr̃: q: qñ saluatorẽ suũ in ligno fixit: nefando scelere se corrupit. C9 sceleris magnitudinẽ incultat: cũ idẽ replicat dicens.

Ibi violata est genitrix tua.

Sꝫ qm̃ ad hoc cecitas in isrl̃ fcã ẽ: vt plenitudo gẽtiũ ĩtraret. Id̃o intrãti eccl̃e dr̃:

H Pone me vt sig̃culũ sup corpus tuũ: vt sig̃culũ sup brachiũ tuũ.] Sup cor g̃ ⁊ sup brachiũ spõse dilect9 ponit̃: q: in scã aĩa q̃tũ ab eo diligat̃ ⁊ volũtate ⁊ actiõe designat̃. Si igit̃ q̃ppe scã mẽs interi9 ⁊ exteri9 xp̃m portat: q: dũ in ei9 meditatõib9 assidue laborat: ĩ exteriori actiõe eũ imitari nõ cessat: q̃ ei9 dilecta esse dubitari nõ debeat. De quo signo ipse sponsus discipulis suis aiebat:

In hoc cognoscēt omnes: quia vere mei discipuli estis: si dilectionē habueritis. De qua dilectiōe mox subdit.

**I Qꝛ fortis est vt mors dilectio**

Bene ꝓculdubio fortis vt mors dilectio esse perhibet: qꝛ dū per dilectionē a viciis mortificamur. Qđ mors agit in sensibus corporis: hic agit dilectio in cupiditatibus mentis. Sunt em̄ nōnulli qui sic diligūt deū: vt oīa visibilia negligāt: ⁊ dū in eterna mente tendūt: ad oīa tp̄alia pene insensibiles fiāt. In his nimirū: vt mors dilectio fortis existit: qꝛ sicut mors exteriores corporis sensus ab oī ꝓprio ⁊ naturali appetitu interficit: sic dilectio in talibus viris oīa terrena desideria ꝯtēpnere: mentē alias intentā compellit. Hmōi mortuis ⁊ viuis dicebat apl's: Mortui em̄ estis: ⁊ vita vestra abscōdita est cū xp̄o in deo. Hi proculdubio vitā suā cū xp̄o abscondūt: qꝛ dū oīa que videmus postponūt in his que nō videmus: in beatitudīe scz xp̄i veraciter ⁊ secrete viuūt: qꝛ em̄ falsam vitā despiciūt que visibiliter apparet: in vita vero se abscondūt: que nō nisi in visibilib⁹ oculis se manifestat. Potest tm̄ intelligi: vt hic de seip̄o xp̄o dicat inquiēs: Pone me vt signaculū sup cor tuū: vt signaculū sup brachiū tuū: quia fortis est vt mors dilectio. Ac si diceret: Dignū est vt in mēte ⁊ actione signū dilectōis mee meip̄m tecū feras: qꝛ in fortitudīe dilectiōis tue mortē subij vt tu que mortua in infidelitate eras: mecū resurgēs: in fidei nouitate spūaliter viuas: sed qꝛ in cruce suspēsus nequaq̄ fuisset: nisi ad magnā inuidiaz cor synagoge exarsisset. Ideo subdit.

**K Dura vt inferus emulatio.]**

Emulatio quippe ⁊ in bonū ⁊ malū accipit. In bonū em̄ accipit sicut per apl'm dicit: Emulamī carismata maiora. In malū autē assumit: vbi per samuelē sauli dicit: Aufert a te regnū: ⁊ dabitur emulo tuo. Emulus quippe ei⁹ dauid dicit: cui saul inuidere nō ignorat. dura est ergo vt inferus emulatio: qꝛ synagoga xp̄m ad inferos posse transmittere se putauit: eiq; ad mortē corde īmisericorditer inuidit: vt infernus emulatio dura extitit: qꝛ sicut infernus sine misericordia q̊s tenet cruciat: sic iudaica plebs xp̄m apprehēdens: sine respectu pietatis ad mortē trahebat. De qua bene subditur.

**L Lampades eius lampades ignis: atq; flammarū.]**

Sicut ignis qui incēdit ꝯsumit: sic iudeos ab oī fidei virtute inuidia sua destruxit de q̊bus bene alibi dicit: Et nūc ignis aduersarios cōsumit. Ac si diceret: Anteq̄ ad eternū ignē veniāt: in p̄nti ꝯsumunt: qꝛ in se ipsi ignē inuidie portant: qui sine portātis cōbustione nō portat. Hic ignis inuidie flāmas ꝓtulit: qn̄ per exempla in q̊bus accensus est: etiā in gētibus vsq; ad xp̄ianoꝝ martyria p mūdū vniuersū excreuit. Sed qꝛ hīc ignis inuidie: hinc ignis charitatis se extulit. Ideo subdit.

**M Aque multe non potuerūt extinguere charitatē: nec flumina obruent illam.]**

Charitate q̊ppe sancti viuacit ardebāt: qꝛ in dei ⁊ ꝓximi dilectiōe mirabiliter flagrabāt. Hāc charitatē aque multe extinguere nō poterāt: qꝛ quātecūq; tribulationes eis fierēt ad odiū eos trāsmittere non valebāt. Hic nimirū esset extinguere charitatē si in tribulatiōibus quas ingerebāt ad dei aut ꝓximi odiū eos hūiliare nō potuissent. Sed cū aque dicte sint: q̊d rursū p flumīa: nisi ipsaꝝ aquaꝝ incremēta ⁊ viuacitas intelligit. Fluīa q̊ppe viuas aq̄s solere dici cognoscim⁹: fluīa ḡ maxīas tribulatiōes accipim⁹: que dū per totū orbē sup martyres ebullierunt ad extinguendū charitatis ignē grādi impetu cōfluxerūt. Sed qꝛ inter fluīa adeo charitatis vigor vixit: ita vt potius fluīa ꝯsumeret q̄ se ab illis extīgui permitteret. Ideo multi etiā persecutoꝝ ad eandē charitatē se ꝯuertebāt: ita vt dimitteret q̊cquid in mūdo possidebāt: ⁊ seip̄os morti darēt q̄ patiētib⁹ crudeliter inferebāt. Unde ⁊ subdit.

**N Si dederit homo omnē sub-**

stantiā domus sue pro dilectiōe quasi nihil despiciet eam.]

Cū cupiditatē terrene s̄be deus non diligit: q꞉ t̄renus amor oculū cordis sordidat ne diuīa claritas videat̄. Cōtra ꝙ in euāgelio dr̄. Beati mūdo corde qm̄ ipsi deū videbūt. Et iohes apl's ait: Si q̄s diligit mundū nō est charitas p̄ris in eo. Nec nimirū q̄uo eū diligere pōt quē nescit? Aut quō eū scit: ad quē sciendū oculū cordis claudit̄. Sed hō oēm subam domꝰ sue ꝓ dilectiōe t̄buit: qm̄ q̄cq̄d in mūdo possidet ꝓ xp̄o distribuit: vt abijciēs qḋ īpedit deū diligat: ⁊ terso puluere sollicitudinū oculos apiat: vt deū videat. Et cū oēm subaꝫ dederit: q̄si nihil eā despicit: q꞉ postꝙ oculū tersit: ⁊ deū ꝯspexit: in illiꝰ visiōe q̄cq̄d possederāt nihili pēdit. Hoc apl'i fecerūt qui nō solū possessa: sed etiā cupita vt xp̄ꝫ seq̄rent̄ dimiserūt. Quibꝰ ipse xp̄s pro q̊ oīa dimiserāt dicebat: Cū feceritꝭ oīa que p̄cepta sūt vobis dicite: Serui īutiles sumus: qḋ debuimꝰ facere: fecimꝰ. Sꝫ qm̄ abiecta t̄rena subīa nō statī ad ꝑfectionē ascendit̄: q꞉ rebꝰ exteriorib꞉ abnegatꝭ restat etiā labor vt idē ip̄e hō a semetip̄o abneget̄: qtūs gradatī ꝓficiat ⁊ qn̄ꝙ ꝑfectꝰ nō solū se: sed ⁊ allos secū ad vitā trahat. Jō de noua ⁊ tenera adhuc eccl'a vel vnaquaꝙ aīa consequēter dicit̄:

O Soror nostra paruula est: ⁊ vbera nō habet: quid faciemus sorori nostre in die qn̄ alloquenda est?] Sororē xp̄i eccl'am vocat: q꞉ de ipsis apl'is dicebat: Jte dicite fr̄ibꝰ meis Soror aūt ꝑuula: vbera non hēbat: qn̄ in solis apl'is eccl'a erat: in q̄bus seipsaꝫ vel alios nutrire lacte p̄dicatiōis nō poterat. Quid petrꝰ alijs p̄dicaret: cū seip̄m discipulū xp̄i in vnꝰ āncille voce detestādo ⁊ iurādo negaret? Prīa ḡ eccl'a vbera nō hēbat: q꞉ post resurrectionē in vna domo inclusa: int̄ ꝑsecutores suos nō dico p̄dicare: sꝫ ⁊ videri t̄ebat. Cōsequent̄ ergo dr̄:

P Quid faciemꝰ sorori nostre in die quādo alloquenda est?]

Allocutꝰ est xp̄s sororē suā qn̄ sp̄m scm̄ sup apl'os misit: ⁊ eis in īteriorib꞉ loq̄ns illos oēs mūdi loq̄las multiplici distributiōe docuit: sed a q̄bus hic q̄rere intelligēdus est q̄ oīa nouit: nisi a scīs pr̄ibꝰ antiq̄s q̊s ad querēdū sp̄ū scō instigauit. Quibus eodē sp̄ū q̊ in questionē eos induxit: respōdet ꝓtinus cōuenienter ⁊ ait:

Q Si murus est edificemus super eū ꝓpugnacula argentea.]

Dato sp̄ū scō murꝰ scā eccl'a efficit̄: q꞉ q̄ ꝑus timida erat instruēte eādē sp̄ū oīpotēte ad resistendū aduersarijs īpenetrabil'r roborat̄. Qḋ māifestat idē petrꝰ sub āncilla timidꝰ: mox ꝯ ꝑncipes rigidꝰ q̄bꝰ dicebat: Obedire oꝫ deo magꝭ ꝙ hoībus. Et iterū. Si iustū est nos potiꝰ audire ꝙ deū iudicate. Et nos nō possumꝰ q̄ videmꝰ ⁊ audimꝰ non loq̄. Et de ceteris discipulis scriptū est. Jbāt discipl'i gaudētes a ꝯspectu ꝯsilij: qm̄ digni hītī sunt ꝓ noīe iesu ꝯtumeliā pati. Ecce qualis murus scā est eccl'a: q̄ mō tenerrīa: nec pedē cuiuslibꝫ ꝯ̄dictꝭ sine sui lesiōe gerit. Nō ṽo accepto mirabl'i artifici sp̄ūscō vniūsi exercitꝰ assultātꝭ illesa pedē ꝯtēpni supꝑ quā ꝓpugn̄cl'a edificāt̄: q꞉ vt nō tantūo se defendat: sꝫ vt ⁊ īpugnātes resistēdo ꝓsternat: miracula ei facere ꝯcedit̄: q̄ cū hostes viderīt: ab eiꝰ aggressiōe iacula timētes terreāt. Que ꝓpugnacl'a bn̄ argētea esse ꝓhibent̄: q꞉ ip̄a miracula cū verbi p̄dicatiōe donāt̄. Et q꞉ argētū sonoꝝ valde est metallū: argētea ꝓpugnacl'a exn̄t: q꞉ per miracula fcm̄ est vt eoꝝ ṽba ꝑ vniuersū mundū cōualescēter ⁊ fidei predicationē inflexibil'r circūquaꝙ diffunderēt: qḋ manifestat psalmista dicēs: Jn omnē terrā exiuit sonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. Sequit̄.

R Si ostium est cōpingamus illud tabulis cedrinis.]

Ostiū etiā bn̄ esse eccl'aꝫ dicimꝰ: quā ab ipso xp̄o ptātez aperiēdi ⁊ claudēdi accepisse scimꝰ. Ostiū ꝓculdubio in suis p̄dica-

catorib⁹ existit: qꝛ per eos adit⁹ ad vitā se nobis aperit. Vn̄ ꝛ ipsi pͥmo pastori eccl'e dicit: Quodcūq; ligaueris sup terrā erit ligatū ꝛ in celis: ꝛ qdcūq; solueris sup terrā erit solutū ꝛ in celis. Vel ostiū in ip̄o capi suo existit: qꝛ ip̄e de se veraciter dixit: go sū ostiū. Ostiū vero tabul' cedris cōngit: qꝛ scā eccl'a fidē p̄dicās multidini s pploꝝ decorat ꝛ dū ppli varijs virtu tib⁹ aspgunt: vt vz ali⁹ de reb⁹ q̄s possi det: indigētib⁹ nc̄cia tribuat: ali⁹ oīa abijciēs etiā a legitimo cōnubio se abstineat. Alius vero tm̄ pficiat: vt alioꝝ etiā p̄dicator fiat tanq̄ pictura multis colorib⁹ sic eccl'a multis distinctiōib⁹ honestat: que scōspū ꝯualescēs: hilariter rn̄det dicens:

S Ego murus: ꝛ vbera mea sicut turris: ex quo facta sum corā eo quasi pacem reperiens.]

Vbera sua sicut turri h̄uit: ex q̄ pacē corā spōso reppit: qꝛ postq̄ sub ip̄o spm̄ pacis accepit p̄dicatores ꝯteplatiōe altos ꝛ robore inflexibiles nutriuit. Sed quid est q̄ nō ait pacē: sed q̄si pacē repiēs: nisi qꝛ dū in h⁹ mūdo sum⁹ a pctō ꝯdidis nō desistim⁹: ꝛ q̄diu cū pcō viuim⁹ pacē perfcāz cū illo q̄ sine pctō in carne vixit nō hēmus Sz q̄ tantillā pacē quā hēm⁹ p ip̄m mediatorē dei ꝛ hoīm tenem⁹. Jō subdit.

T Vinea fuit pacifico i ea que habet populos: tradidit eā custodibus.] Ip̄e vero pacificus noster est se' dr̄: qꝛ p ip̄m deo oē gen⁹ h̄uanū recōciliatū est. Huic pacifico vinea fuit: qꝛ in labore p̄ceptoꝝ carnaliū synagogā plātauit de qua dr̄: Vinea dn̄i sabaoth dom⁹ isrl'. Que vinea in ea q̄ hz pplos extitit: qꝛ in lege posita est q̄ multos pplos se collegit De q̄bus popul' dr̄: Ppl'i meditati st̄ inania. Hāc vineā custodib⁹ tradidit: qꝛ synagogā moysi: ꝛ ceteris prībus custodiēdā subiecit. De qua bene subdit.

V Vir affert pro fructu eius mille argenteos.]

Hec vinea fructū ꝓtulit: qꝛ ex synagoga botr⁹ ille magn⁹: q̄ de terra ꝓmissiōis allat⁹ est: xp̄s vz iesus p h̄uanitatē ꝓcessit. De quo fructu pr̄ ad dauid ait De fructu vētris tui ponā sup sedē. Vn̄ ꝛ aplus scribit. Quoꝝ prēs ꝛ ex q̄bus xp̄us. Per argēteos vo in hoc loco oēm terrenā subaz intelligim⁹. De qua petr⁹ elemosynā petēti claudo dicebat: Argentū ꝛ auꝝ nō est mihi. Pro frcū q̄ vinee vir mille argēteos affert: qꝛ q̄sq̄s viril' in fide quā suscepit: seip̄m: ꝛ oīa que hz libēti mēte perfecte ꝛ oīa trena dimittit: vt xp̄m veracit' habeat Millenari⁹ eīn pfect⁹ est numerus. Jō p eū pfectio rei cuiuslibz demrāt Hos argēteos in p̄mitiā eccl'a illi offerebāt: de q̄b⁹ i actib⁹ aploꝝ scriptū est. Quotqt aūt possessores agroꝝ aut domoꝝ erāt vēdebāt: ꝛ afferētes ponebāt ad pedes aploꝝ p̄cia eoꝝ q̄ vendebāt. Isti ꝯgregati aliā vineā vz factā eccl'am ex se ip̄is ꝯstruxerūt: ꝛ vt boni agricole sanguīe suo ꝓpagauerūt: ꝛ p̄dicatiōibus vsq; ad fines terre dilatauerūt: vt iā mundū pene vniuersū impleāt: et fructū locata agricolis suis tempibus reddat. Vnde in euāgelio dicit: Malos male perdat: ꝛ vineā suam locabit alijs agricolis: qui reddāt ei fructū tempibus suis. De qua vinea iam bonis locata ip̄e pacificus dicit:

X Vinea mea coram me est.]

Cora͂m ip̄o vinea sua existit: quia perditis malis agricolis sanctā ecclesiā per bonos doctores: respectu benigno erudit. Cui dicit:

Y Mille tui pacifici ꝛ ducenti: his qui custodiūt fructus eius.]

Qui sunt isti pacifici: qui mille dicuntur esse ꝛ ducēti: nisi illi superiores argētei: quos perfecte dimittim⁹ pacē per eorū distributionē cum sanctis nobisip̄is acquirimus. Vnde ꝛ in euāgelio dn̄s precipit. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: vt cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Sed quid per ducētos intelligimus: nisi duplicem

retributionē q̄ acq̄rimus. Dū in hoc mū do perfecte p xp̄o oīa terrena cōtempni- mus. Mille ergo ⁊ ducēti ecclesie argen tei existūt: q2 duz fideles quiqꝫ om̄ia que possidēt: ex toto relinquūt: ⁊ pacē sibi coꝫ sctis faciūt: ⁊ p̄sentis vite remunerationē cū celesti percipiūt. Et hoc est qđ domin⁹ in euangelio ait: Amen amen dico vobis nemo est qui reliquerit domū: aut fratres aut sorores: aut patrē: aut matrē: aut fili- os: aut agros ꝑpter me ⁊ ꝑpter euange- liū qui non accipiet centies tantū: nūc in tempore hoc domos: ⁊ fratres: ⁊ sorores: ⁊ matres: ⁊ filios: ⁊ agros cū persecutiōi bus: ⁊ in seculo futuro vitā eternā. Sed quibus ista remuneratio sic duplicat: nisi his qui custodiūt fructus eius. Qui sunt autē qui fructus vinee custodiūt? nisi illi qui in sancto opere qđ inceperūt perseue rātes existūt? Opus em̄ qđ sancto deside rio incipit: si cōstantia mētis vsqꝫ ad finē non tenet sine fructu habet: quia immatu re ab hoc vnde ꝓcesserat vacuat. Ideoqꝫ dominus in euāgelio ait: Qui persevera uerit vsqꝫ in finē: hic saluus erit. Sequit sponsus ⁊ dicit:

Z Que habitas in hortis ami ci auscultant: fac me audire vo- cem tuam.]

Sp̄sa in hortis habitat: quia sancta ec clesia: vel quelibet sancta aīa in fructifi- catiōe virtutū mentē versat. Cu⁹ vocem sponsus audire desiderat: quia in hoc sū- mopere xp̄o placet: vt per fectus quilibet vir infirmos: quosqꝫ verbo sancte p̄dica- tiōis ammoueat. Amici em̄ auscultant: quia fideles in ecclesia vt amicus sp̄ōsi lo quit: pio desiderio expectāt. Et notandū q̄ amicus est qui auscultat: quia qui deū mēte integra diligit: pred. cantē quē dili- git libēter audit. Unde in euāgelio dicit: Qui est ex deo: verba dei audit. Sed q2 dū ecclesia veritatē predicat: multi nō in telligūt: multi quod percipiunt: prauo in tellectu subuertūt. Ideo ammonent vt p̄- dicet. Respondit sponsa ⁊ dicit:

aa Fuge dilecte mi: ⁊ assimula re capree hinnuloqꝫ ceruoꝝ su- per montes aromatū.]

Dilectus fugit: quia a reprobis cordib⁹ se ne intelligat abscondit. Dum em̄ repro be mentes ad audiēda vel legenda verba dei peruersa intentiōe accedūt: digno iu- dicio veritatē inueniūt: quā digno appeti tu nō requirunt. Unde ⁊ ip̄a dei sapiētia dicit: Querēt me mali: ⁊ non inuenient. Sed fugiēs reprobos: dilectos montes aromatū petit: quia peruersos dimittens sanctas aīas visitare nō desinit: que ⁊ per cōtemplationē excelse fiūt: ⁊ per cōfectio nes virtutū odorifera vngenta secū ferūt. Super hos mōtes dilectus capree ⁊ hin nulo ceruoꝝ assimulat: quia in cordibus sanctoꝝ viroꝝ manifestat: q̄ pia charita- te humanitatē pro nobis assumpsit. Qui dū ex patribus antiquis natus fuit: quasi exterius hinnul⁹ sicut dictū est: superius venit. Qui dū esset diues: pauperē se vt nos ditaremur fecit: ⁊ duz esset super oīa excelsus: humilitatē nostra ineffabili di- gnatiōe suscepit. Cui immensas gratias quoadusqꝫ viuim⁹ reddamus: cui pro no bis tradito in mortē: ⁊ resurgenti in imor talitatē nosip̄os: ⁊ spiritū ⁊ corpus debe- mus. Qui viuit ⁊ regnat cū deo patre in vnitate spiritussancti: per infinita secula seculorum Amen.

¶ Expositio beati Gregorij pa pe super Cantica canticoꝝ feli- citer explicit. Impressa Basilee Anno dn̄i. Millesimoquadrin- gētesimononogesimosexto. Die vero deciotertio Mēsis martij. Laus deo.

Iste liber constat [illegible] & d ser